

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործառնությունների բնույթը և ընդհանուր տեղեկատվություն

«Սիլ Ինշուրանս» Ապահովագրական ՓԲԸ-ն (այսուհետ՝ Ընկերություն) հիմնադրվել է 2000թ. ապրիլի 21-ին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ապահովագրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: 21 ապրիլի 2000թ.-ին Ընկերությունը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N0033 արտոնագրային համարով: 25 մարտի 2008թ.-ին Ընկերությունը վերալիցենզավորվել է N0004 արտոնագրային համարով:

Ընկերությունը զբաղվում է ընդհանուր ապահովագրական գործունեությամբ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում: Ընկերության կողմից կնքվող ապահովագրական պայմանագրերի հիմնական տեսակներն են՝ դժբախտ պատահարներից, ցամաքային տրանսպորտի, փոխադրվող գույքի, հրդեհից և բնական աղետներից, ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության, ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրությունը, ինչպես նաև առողջության և արտասահման մեկնողների աջակցության ապահովագրությունը: Բացի այդ Ընկերությունն իրականացնում է օդանավերի և ջրային փոխադրամիջոցների, ինչպես նաև դրանց օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն և երաշխիքների տրամադրում:

2010թ.-ից Ընկերությունը հանդիսանում է նաև Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն իրականացնող բյուրոյի անդամ և 2010թ. հոկտեմբերից կնքում է ԱՊՊԱ պայմանագրեր:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության աշխատակիցների ընդհանուր թվաքանակը 172-ն էր (2021թ. 180):

Ընկերության գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Արամի 3 և 5:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները, ինչպես նաև իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերի զարգացումը շարունակական բնույթ են կրում, և Հայաստանի տնտեսության կայունությունը և զարգացումը մեծապես կախված է այս փոփոխություններից:

2022թ. փետրվարից շարունակվող ռուս-ուկրաինական պատերազմը էական ազդեցություն է ունեցել ինչպես հակամարտող երկրների, այնպես էլ համաշխարհային տնտեսության վրա: Շատ առաջատար երկրներ և տնտեսական միություններ հայտարարել են Ռուսաստանի՝ ներառյալ ռուսական բանկերի, Ռուսաստանի ազգային վերաապահովագրական ընկերության, այլ կազմակերպությունների և անհատների դեմ տնտեսական խիստ պատժամիջոցների մասին: Պատերազմը դեռ շարունակվում է, բայց արդեն հանգեցրել է հումանիտար ճգնաժամի և հսկայական տնտեսական կորուստների Ուկրաինայում, Ռուսաստանում և այլ երկրներում:

Ուկրաինան և Ռուսաստանը հանդիսանում են Հայաստանի կարևոր առևտրային գործընկերներ, և Հայաստանի գործարար միջավայրը անմասն չի մնացել այս ազդեցությունից:

Ռազմական գործողությունները դեռ չեն դադարել և պատժամիջոցների ցանկը շարունակաբար փոփոխվում և ընդլայնվում է, ուստի անհնար է արժանահավատորեն գնահատել դրա

վերջնական ազդեցությունը ինչպես Հայաստանի գործարար միջավայրի, այնպես էլ ընկերության գործունեության վրա:

Տվյալ ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության գործունեության վրա՝ Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ընկերության ղեկավարությունը, շարունակաբար վերլուծում է տնտեսական իրավիճակը ներկա միջավայրում: Ապագա տնտեսական և քաղաքական իրավիճակը և վերջիններիս ազդեցությունը Ընկերության գործունեության վրա կարող են տարբերվել Ընկերության ղեկավարության ներկա սպասումներից:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

Ընկերությունը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Ընկերության հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով:

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա՝ վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով, բացառությամբ փոխադրամիջոցների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Ընկերության գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Ընկերությունը: Ընկերության գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Ընկերությունն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2022թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Ընկերությունը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որոնք ուժի մեջ են մտել, բայց դեռ կիրառելի չեն:

Ներքոհիշյալ նոր ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2022թ., որևէ էական ազդեցություն չեն ունեցել Ընկերության տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- «Մուտքեր նախքան նախատեսված օգտագործումը» (ՀՀՄՄ 16 փոփոխություններ)
- «Հղումներ հայեցակարգային հիմունքներին» (ՖՀՄՄ 3 փոփոխություններ)
- «Անբարենպաստ պայմանագրեր. Պայմանագրի կատարման ծախսեր» (ՀՀՄՄ 37 փոփոխություններ):

3.5 Ընկերության կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Ընկերությունը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Ընկերության կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

ՖՀՄՄ 9, Ֆինանսական գործիքներ (2014)

2014թ. հուլիսին Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհուրդը (ՀՀՄՄԽ) թողարկել է ՖՀՄՄ 9-ի («Ֆինանսական գործիքներ») վերջնական տարբերակը: ՖՀՄՄ 9-ը ուժի մեջ է մտնում 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ նախապես կիրառելու թույլտվությամբ: Այն փոխարինում է ՀՀՄՄ 39-ին («Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը»)

2017թ. հոկտեմբերին ՀՀՄՄԽ-ն թողարկել է Բացասական փոխհատուցմամբ կանխավճարի առանձնահատկությունները (ՖՀՄՄ 9 փոփոխություններ): Փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2019թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ նախապես կիրառելու թույլտվությամբ:

Ընկերությունը օգտվել է ՖՀՄՄ 9-ի և ՖՀՄՄ 9 փոփոխությունների կիրառումը մինչև 2023թ. հետաձգելու հնարավորությունից՝ համաձայն ՖՀՄՄ 4 «Ապահովագրության պայմանագրեր» փոփոխության:

Ընկերությունը դեռ չի ավարտել ՖՀՄՄ 9-ի պահանջներին համապատասխան հաշվապահական գործընթացների վերանայման և ներքին վերահսկողության փոփոխությունների աշխատանքները, ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկման մոդելների մշակումը և ամփոփումը, ինչպես նաև կարող են փոփոխվել նոր հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, կիրառված ենթադրությունները, դատողությունները և գնահատման մեթոդները մինչև Ընկերությունը կամփոփի իր առաջին տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք կներառեն սկզբնական կիրառման ամսաթիվը:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դասակարգում

ՖՀՄՄ 9-ը ներառում է ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման նոր մոտեցում, որը արտացոլում է այդ ակտիվների կառավարման համար օգտագործվող բիզնես մոդելը և դրանց հետ կապված դրամական միջոցների հոսքերի առանձնահատկությունները:

ՖՀՄՄ 9-ը ֆինանսական ակտիվների համար ներառում է երեք հիմնական դասակարգում՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող (FVOCI) և իրական արժեքով՝ շահույթի և վնասի միջոցով չափվող (FVTPL):

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են վերը նշված դասերից մեկում: ՖՀՄՄ 9-ի կիրառմամբ դադարեցվում են ՀՀՄՄ 39-ով սահմանվող մինչև մարման ժամկետը պահվող, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի և իրական արժեքով՝ շահույթ կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների դասակարգումները:

ՖՀՄՍ 9-ը կանդրադառնա 01 հունվարի 2023թ-ի դրությամբ պահվող ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման վրա հետևյալ կերպ.

- Բանկերում ավանդները և դեբիտորական պարտքերը, որոնք ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն դասակարգված են որպես վարկեր և դեբիտորական պարտքեր և չափվում են ամորտիզացված արժեքով, համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի ընդհանուր առմամբ նույնպես կչափվեն ամորտիզացված արժեքով,
- ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն վաճառքի համար մատչելի դասակարգված պարտքային գործիքները, համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի կչափվեն ամորտիզացված արժեքով, իրականան արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով (FVOCI) կամ իրական արժեքով՝ շահույթի և վնասի միջոցով (FVTPL)՝ կախված կոնկրետ հանգամանքներից:

2022թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դասակարգման և չափման գնահատումը պարտադիր չէ, որ կներկայացնի ազդեցությունը Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա այնպես, ինչպես կլինի 2023թ-ի հունվարի 1-ին, քանի որ ՖՀՄՍ 9-ը պահանջում է, որ բիզնես մոդելի գնահատումը կատարվի սկզբնական կիրառման օրվա դրությամբ գոյություն ունեցող փաստերի և հանգամանքների հիման վրա, որը Ընկերության համար հանդիսանալու է 2023թ-ի հունվարի 1-ը:

ՖՀՄՍ 9-ը հիմնականում պահպանում է ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման համար ՀՀՄՍ 39-ի ներկա պահանջները:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

ՖՀՄՍ 9-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ի «կրած կորուստների» մոդելը՝ ապագայի վրա հիմնված «ակնկալվող պարտքային կորուստների» մոդելով: Նոր արժեզրկման մոդելի կիրառումը Ընկերությունից կպահանջի զգալի մասնագիտական դատողություններ, թե ինչպես են տնտեսական գործոնների փոփոխություններն ազդում հավանականությամբ կշռված ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա:

Ընկերությունը ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ կճանաչի ստորև նշված այն ֆինանսական գործիքների գծով, որոնք չեն հանդիսանում իրական արժեքով շահույթի և վնասի միջոցով հաշվառվող.

- ֆինանսական ակտիվներ, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն բաժնային ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկում չի հաշվարկվում:

ՖՀՄՍ 9-ի արժեզրկման պահանջները բարդ են և կպահանջեն ղեկավարության դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, հատկապես հետևյալ ոլորտներում.

- գնահատել՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո էական է աճել,
- ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մեջ կանխատեսվող մակրոտնտեսական տեղեկատվության ընդգրկում,
- պարտագանգման սահմանում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման հիմնական մուտքային տարրերն են հանդիսանալու հետևյալ փոփոխականները.

- պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականություն (PD),
- կորուստ պարտագանգման դեպքում (LGD),
- պարտքի գումար պարտագանգման պահին (EAD):

Ընկերությունը այս ցուցանիշները կստանա արտաքին և ներքին վիճակագրական մոդելներից և այլ պատմական տվյալներից, որոնք օգտագործվում են կարգավորող մոդելներում:
Կանխատեսվող տեղեկատվությունը արտացոլեու համար դրանք կճշգրտվեն:

ՖՀՄՍ 9-ի ուժի մեջ մտնելու հետ կապված Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ամենաեական ազդեցությունն ակնկալվում է, որ կլինի արժեզրկման նոր պահանջների հետևանքով: ՖՀՄՍ 9-ի նոր արժեզրկման մոդելի կիրառումը կհանգեցնի ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկումից կորուստների ավելացմանը և փոփոխականությանը:

Անցումային դրույթներ

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները կկիրառվեն հետադարձ, որպեսզի համապատասխանեն ՖՀՄՍ 17-ի անցումային դրույթներին: ՖՀՄՍ 9-ի ընդունման արդյունքում առաջացող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունները ճանաչվելու են 2022թ-ի հունվարի 1-ի դրությամբ չբաշխված շահույթում, իսկ 2022թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական հաշվետվությունները վերաներկայացվելու են:

ՖՀՄՍ 17, Ապահովագրության պայմանագրեր

ՖՀՄՍ 17-ը («Ապահովագրության պայմանագրեր») լույս է տեսել 2017թ. մայիսի 18-ին և ուժի մեջ է մտնում 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: ՖՀՄՍ-ի 17-ը փոխարինում է ՖՀՄՍ 4-ին, որը թույլ է տալիս կազմակերպություններին ապահովագրական պայմանագրերի համար կիրառել հաշվապահական հաշվառման առկա փորձը: ՖՀՄՍ-ի 17-ը սկզբունքների վրա հիմնված միակ ստանդարտն է, որը կիրառվում է ապահովագրողի կողմից պահվող բոլոր տեսակի ապահովագրության պայմանագրերի, ներառյալ վերաապահովագրության պայմանագրերի հաշվապահական հաշվառման համար:

Հաշվապահական հաշվառման այս նոր ստանդարտն ընդգրկում է բոլոր տեսակի ապահովագրական պայմանագրերի ճանաչումն ու չափումը, ներկայացումը և բացահայտումը՝ անկախ դրանք թողարկող կազմակերպության տեսակից: ՖՀՄՍ 17-ի ընդհանուր նպատակն է ապահովել ապահովագրական գործունեության հետ կապված եկամուտների և ծախսերի թափանցիկությունը, ժամանակին և թափանցիկ կերպով արտացոլել տնտեսական փոփոխությունների ազդեցությունը և ավելի շատ տեղեկատվություն տրամադրել ապահովագրական գործունեության ընթացիկ և ապագա շահութաբերության մասին:

Համաձայն ՖՀՄՍ 17-ի ապահովագրական պայմանագրերի չափման երեք մոտեցումներն են՝

- Հիմնական մոտեցում,
- Ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցում,
- Փոփոխական վճարների մոտեցում:

Հիմնական մոտեցում

Հիմնական մոտեցման համաձայն՝ ապահովագրական պայմանագրերի խմբերի սկզբնական ճանաչումը և չափումը ներառում է՝

- Պայմանագրերի խմբի կատարման գծով դրամական հոսքերը (FCF), որը իրենից ներկայացնում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերի ռիսկով ճշգրտված ներկա արժեքը, որում հաշվի են առնված դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ առկա բոլոր գործող տեղեկությունները, որոնք համահունչ են դիտարկվող շուկայական տեղեկատվությանը, որին ավելացվում է (եթե արժեքը պարտավորություն է) կամ հանվում է (եթե արժեքը ակտիվ է),
- Պայմանագրերի խմբի չվաստակած շահույթի գումարը (պայմանագրային ծառայության մարժան (CSM)): Ապահովագրողները կարտացոլեն խմբի ապահովագրական

պայմանագրերի գծով շահույթը այն ժամանակահատվածում, որի ընթացքում նրանք տրամադրում են ապահովագրական ծածկույթը: Եթե պայմանագրերի խումբը հանդիսանում է կամ դառնում է ոչ շահութաբեր, կազմակերպությունը պետք է անմիջապես ճանաչի վնասը:

Հիմնական մոտեցման համաձայն՝ ապահովագրական պայմանագրերի հետագա չափումը ներառում է՝

- Պայմանագրերի խմբի կատարման մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորություն, որն իրենից ներկայացնում է կազմակերպության գումար վճարելու պարտավորությունը և գումար ստանալու իրավունքը՝ կապված տեղի չունեցած ապահովագրական իրադարձությունների և չմատուցված ծառայության հետ,
- Պայմանագրերի խմբի կատարման կրած պահանջների գծով պարտավորություն, որն իրենից ներկայացնում է կազմակերպության պարտականությունը՝ ուսումնասիրել և վճարել՝
  - i. վավեր պահանջներ ապահովագրված դեպքերի համար, որոնք արդեն տեղի են ունեցել,
  - ii. վավեր պահանջներ ապահովագրված դեպքերի համար, որոնք տեղի են ունեցել, բայց որոնց համար պահանջները չեն ներկայացվել,
  - iii. այլ ապահովագրական ծախսեր, և
  - iv. արդեն իսկ մատուցված ծառայությունների հետ կապված գումարներ:

Մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության հաշվեկշռային արժեքում կատարված փոփոխությունների գծով ճանաչվում է՝

- ապահովագրական հասույթ՝ ժամանակաշրջանի ընթացքում մատուցված ծառայությունների արդյունքում մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության նվազման դեպքում,
- ապահովագրական ծառայության ծախսեր՝ անբարենպաստ պայմանագրերի խմբերի գծով վնասների և այդպիսի վնասների հակադարձումների դեպքում,
- ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտներ կամ ծախսեր՝ փողի ժամանակային արժեքի ազդեցության և ֆինանսական ռիսկի ազդեցության դեպքում:

Կրած պահանջների գծով պարտավորության հաշվեկշռային արժեքում կատարված փոփոխությունների գծով ճանաչվում է՝

- ապահովագրական ծառայության ծախսեր՝ ժամանակաշրջանի ընթացքում կրած պահանջների և ծախսերի հետևանքով պարտավորության աճի դեպքում,
- ապահովագրական ծառայության ծախսեր՝ պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում հետագա ցանկացած փոփոխությունների դեպքում՝ կապված կրած պահանջների և կրած ծախսերի հետ,
- ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտներ կամ ծախսեր՝ փողի ժամանակային արժեքի ազդեցության և ֆինանսական ռիսկի ազդեցության դեպքում:

Ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցում

Ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը կիրառել է միայն այն դեպքում, երբ

- խմբի յուրաքանչյուր պայմանագրի ծածկույթի ժամանակաշրջանը փոքր կամ հավասար է 12 ամսի,
- պարզեցումը կհանգեցնի խմբի մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության չափմանը, որն էականորեն չի տարբերվի հիմնական մոտեցումից:

Ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցման դեպքում սկզբնական ճանաչման պահին մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը իրենից ներկայացնում է՝

- ապահովագրական վճարներ՝ ստացված սկզբնական ճանաչման պահին, եթե այդպիսիք առկա են,
- հանած այդ պահի դրությամբ ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերը, բացառությամբ, եթե կազմակերպությունը նախընտրել է այդ վճարումները ճանաչել որպես ծախս,
- գումարած կամ հանած ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերի գծով ճանաչված ակտիվի կամ պարտավորության՝ այդ ամսաթվի դրությամբ ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած գումար:

Ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցման դեպքում մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը հետագա յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ներառում է պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ

- գումարած ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացված ապահովագրական վճարները,
- հանած ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերը,
- գումարած ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերի ամորտիզացիային առնչվող ցանկացած գումար, որը հաշվետու ժամանակաշրջանում ճանաչվել է որպես ծախս,
- գումարած ֆինանսավորման բաղադրիչի գծով ցանկացած ճշգրտում,
- հանած այդ ժամանակաշրջանում տրամադրված ծածկույթի գծով որպես ապահովագրական հասույթ ճանաչված գումար,
- հանած ցանկացած ներդրումային բաղադրիչ, որը վճարվել կամ փոխանցվել է կրած պահանջների գծով պարտավորությանը:

Փոփոխուն վճարների մոտեցում

Փոփոխական վճարների մոտեցում ուղղակի մասնակցության հայտանիշներով ապահովագրության պայմանագրերի համար նախատեսված մոտեցում է և հիմնականում ներառում է կյանքի ապահովագրության պայմանագրեր: Ընկերությունը չի նախատեսում կիրառել այս մոտեցումը:

Այսպիսով, ՖՀՄՍ 17-ը ներկայացնում է ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորությունների չափման տարբեր մոտեցումներ: Ակնկալվում է, որ ընկերության կողմից կնքված ապահովագրական պայմանագրերի մոտավորապես 90%-ի համար 2023 թվականին կկիրառվի ապահովագրական վճարների բաշխման մոտեցումը, քանի որ դրանք կարճաժամկետ ապահովագրության պայմանագրեր են:

Անցումային դրույթներ

Ընկերությունը ակնկալում է, որ ՖՀՄՍ 17-ի կիրառումը լիովին հետընթաց հիմունքներով անիրագործելի կլինի, քանի որ ապահովագրության պայմանագրերի ոչ բոլոր պատմական տվյալներն են արժանահավատորեն հասանելի: Հետևաբար, Ընկերությունն ակնկալում է, որ կկիրառի անցման փոփոխված հետադարձ մոտեցումը, ինչպես նկարագրված է ՖՀՄՍ 17-ում:

Ընկերությունը դեռևս գտնվում է ՖՀՄՍ 17-ի ներդրման գործընթացում: Քանի որ ստանդարտի կիրառման պրակտիկան, SS լուծումները և մեկնաբանությունները դեռևս մշակման փուլում են, դրա ներդրման հավանական ազդեցությունը մնում է անորոշ: Դեկլարությունն ակնկալում է թարմացումներ տրամադրել ՖՀՄՍ 17-ի հնարավոր ազդեցության վերաբերյալ 2023 թվականի

միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններում: Ընկերությունը կամփոփի վերջնական ազդեցությունը իր առաջին տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններում, որոնք կներառեն սկզբնական կիրառման ամսաթիվը:

Այլ ՖՀՄՄ փոփոխություններ

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

- «Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ» (ՀՀՄՄ 1 փոփոխություններ),
- Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում (ՀՀՄՄ 8 փոփոխություններ),
- Վարձակալության գծով պարտավորությունը վաճառք և հետադարձ վարձակալությամբ գործարքներում (ՖՀՄՄ 16 փոփոխություններ),
- Կովենանտով ոչ ընթացիկ պարտավորություններ (ՀՀՄՄ 1 փոփոխություններ)
- Մեկ գործարքի հետ կապված ակտիվների և պարտավորությունների հետաձգված հարկ:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Ապահովագրության պայմանագրեր

Ապահովագրության պայմանագիր է համարվում այն պայմանագիրը, համաձայն որի կողմերից մեկը (ապահովագրողը) պայմանագրի մյուս կողմից (ապահովադիրից) իր վրա է վերցնում նշանակալի ապահովագրական ռիսկ համաձայնվելով հատուցել ապահովադիրին, եթե սահմանված անորոշ ապագա դեպքը (ապահովագրական պատահար) բացասաբար ազդի ապահովադիրի վրա: Ապահովագրական ռիսկը նշանակալի է այն և միայն այն դեպքում, եթե ապահովագրական պատահարը ցանկացած սցենարի (ընթացքի) դեպքում կարող էր ապահովագրողի կողմից նշանակալի լրացուցիչ հատուցումների վճարման պատճառ դառնալ, բացառությամբ այն սցենարների, որոնք չունեն կոմերցիոն բովանդակություն (այսինքն՝ գործարքի տնտեսական կողմի վրա նշմարելի ազդեցություն չունեն): Վերը նշված լրացուցիչ հատուցումները վերաբերում են այն գումարներին, որոնք գերազանցում են ապահովագրական պատահարի տեղի չունենալու դեպքում վճարվելիք գումարները:

Ապահովագրության պայմանագրերը կարող են նաև փոխանցել ֆինանսական ռիսկ: Ֆինանսական ռիսկը ստորև նշվածներից մեկի կամ մի քանիսի հնարավոր ապագա փոփոխության ռիսկն է՝ սահմանված տոկոսադրույք, ֆինանսական գործիքի գին, ապրանքի գին, արտարժույթի փոխարժեք, գների կամ դրույքների ինդեքս, վարկունակություն կամ վարկային ինդեքս կամ այլ փոփոխական՝ պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում այդ փոփոխականը հատուկ չէ պայմանագրի կողմերից մեկին:

Պայմանագիրը, որը բավարարում է ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, մնում է որպես ապահովագրության պայմանագիր մինչ իր ժամկետի վերջը, նույնիսկ եթե ապահովագրության ռիսկը զգալիորեն կրճատվում է այդ ժամանակաշրջանի համար, մինչև բոլոր իրավունքները և պարտականությունները մարվում են, կամ դրանց գործողության ժամկետը լրանում է:

4.2 Ծանաչում և չափում

Համախառն ապահովագրավճարներ

Համախառն ապահովագրավճարներն ընդգրկում են պայմանագրով նախատեսված ամբողջ ժամանակաշրջանի համար ընդհանուր ստացվելիք ապահովագրավճարները և ճանաչվում են պոլիսի ուժի մեջ մտնելու օրվանից:

Համախառն ապահովագրավճարները ընդգրկում են միջնորդներին վճարվելիք միջնորդավճարները, և չեն ներառում ապահովագրավճարների գծով հարկերը և այլ պարտադիր վճարները:

Չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստ

Չվաստակած ապահովագրավճարները տարվա ընթացքում գրանցված ապահովագրավճարների այն մասն են, որոնք վերաբերում են հաշվեկշռի ամսաթվից հետո ռիսկային ժամանակաշրջաններին: Հետագա ժամանակաշրջաններին վերագրվող համամասնությունը հետաձգվում է, որպես չվաստակված ապահովագրավճարների պահուստ:

Վերաապահովագրողներին փոխանցված ապահովագրավճարներ

Վերաապահովագրողներին փոխանցված ապահովագրավճարներն ընդգրկում են պայմանագրով նախատեսված ծածկույթի ամբողջ ժամանակաշրջանի համար ընդհանուր վճարվելիք ապահովագրավճարները և ճանաչվում են վկայագրի ուժի մեջ մտնելու օրվանից:

Վերաապահովագրողներին փոխանցված չվաստակած վերաապահովագրավճարներ

Վերաապահովագրողներին փոխանցված չվաստակած վերաապահովագրավճարները տարվա ընթացքում գրանցված վերաապահովագրավճարների այն մասն են, որոնք վերաբերվում են հաշվեկշռի ամսաթվից հետո ռիսկային ժամանակաշրջաններին: Հետագա ժամանակաշրջաններին վերագրվող համամասնությունը հետաձգվում է՝ որպես չվաստակված ապահովագրավճարների համախառն պահուստում վերաապահովագրողների մասի փոփոխություն:

Համախառն հատուցումներ

Համախառն հատուցումները բաղկացած են ապահովադիրներին վճարված հատուցումներից, ապահովագրության պայմանագրերից բխող պարտավորությունների գնահատականների փոփոխություններից, կարգավորման ներքին և արտաքին ծախսերից: Հատուցումները ճանաչվում են դրանց ներկայացման պահին:

Համախառն հատուցումներում վերաապահովագրողների մասը

Հատուցումներում վերաապահովագրողների մասը ճանաչվում են այն ժամանակ, երբ դրանց գծով համախառն ապահովագրական հատուցումը ճանաչվում է համապատասխան պայմանագրի պայմանների համաձայն:

Վերաապահովագրության միջնորդավճարներից եկամուտ

Ստացված կամ ստացվելիք վերաապահովագրության միջնորդավճարները, որոնք չեն պահանջում Ընկերությունից հավելյալ ծառայությունների մատուցում, Ընկերության կողմից ճանաչվում են որպես եկամուտ համապատասխան պոլիսների ուժի մեջ մտնելու կամ վերակնքման պահին: Այնուամենայնիվ, եթե հավանական է, որ Ընկերությունից կպահանջվի հետագա ծառայությունների մատուցում, ապա միջնորդավճարը, կամ դրա մի մասը, հետաձգվում է և ճանաչվում որպես եկամուտ այն ժամանակաշրջանի համար, որի ընթացքում մատուցվում են ծառայությունները:

Ձեռքբերման ծախսեր

Ընդհանուր ապահովագրության պայմանագրերի ձեռքբերման ծախսերը ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանի համար, երբ դրանք տեղի են ունեցել: Ձեռքբերման ծախսերն ընդգրկում են ուղղակի ծախսեր, ինչպիսիք են օրինակ միջնորդավճարները: Ձեռքբերման ծախսերի մի մասը հետաձգվում է հետագա հաշվապահական ժամանակաշրջանների համար այդ հետագա ժամանակաշրջաններ հետաձգված ապահովագրավճարներին համապատասխանելու համար: Ձեռքբերման ծախսերի հետաձգումը հաշվարկվում է՝ յուրաքանչյուր պայմանագրի գծով ձեռքբերման ծախսի վրա կիրառելով չվաստակած ապահովագրավճարների և գրանցված ապահովագրավճարների հարաբերակցությունը:

Ապահովագրական պայմանագրերի գծով պահուստներ

Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստները ճանաչվում են այն ժամանակ, երբ պայմանագրերը ուժի մեջ են մտնում: Այս պարտավորությունները հայտնի են որպես չկարգավորված պահանջների պահուստ, որը հիմնված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տեղի ունեցած, բայց դեռևս չվճարված պահանջների գծով գնահատված վերջնական ծախսումների վրա, անկախ նրանից ներկայացված են, թե՛ ոչ, ինչպես նաև համապատասխան պահանջների գծով կարգավորման ծախսերի վրա, հանած ակնկալվող սուբբոգացիոն և այլ վերականգնումները: Որոշ պահանջների ծանուցման կամ կարգավորման առումով կարող են լինեն հետաձգումներ, հետևաբար այս պահանջների վերջնական արժեքը չի կարող հստակորեն որոշվել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Պարտավորությունը հաշվարկվում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ օգտագործելով ստանդարտ ակտուարական պահանջների կանխատեսման մեթոդները, որոնք հիմնվում են էմպիրիկ տվյալների և ընթացիկ ենթադրությունների վրա, որոնք կարող են ներառել բացասական շեղման մարժա: Պարտավորությունը չի գեղջվում փողի ժամանակային արժեքով: Հավասարակշռման և ադեռնների պահուստ չի ճանաչվում: Պարտավորություններն ապաճանաչվում են, երբ պայմանագրային պարտավորությունները կատարվում են կամ երբ այն դադարում է:

Չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստն իրենից ներկայացնում է ապահովագրավճարների այն մասը, որը ակնկալվում է ստացվել հետագա ժամանակաշրջանների ընթացքում:

Սովորաբար պահուստը նվազեցվում է պայմանագրի ժամկետի ընթացքում և ճանաչվում է որպես ապահովագրավճարներից եկամուտ:

Ընկերությունը յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին գնահատում է, թե արդյոք իր կողմից ճանաչված ապահովագրության պարտավորությունները համարժեք են՝ օգտագործելով իր ապահովագրության պայմանագրերի ներքո ապագա դրամական միջոցների հոսքերի ընթացիկ գնահատումները: Եթե այդ գնահատումը ցույց է տալիս, որ իր ապահովագրական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը (հանած դրանց հետ կապված՝ ձեռքբերման հետաձգված ծախսումները) համարժեք չեն գնահատված՝ ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հետ համեմատած, ապա ամբողջ պակասուրդը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում:

Վերաապահովագրություն

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունը փոխանցում է իր կողմից ստանձնած ապահովագրական ռիսկերը վերաապահովագրության: Վերաապահովագրության գծով ակտիվները ներկայացնում են վերաապահովագրող ընկերություններից ստացվելիք գումարները:

Վերաապահովագրության գծով ակտիվները վերանայվում են արժեզրկման համար յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կամ ավելի հաճախ, երբ հաշվետու տարվա ընթացքում առաջանում է արժեզրկման հայտանիշ: Արժեզրկումն առաջանում է այն ժամանակ, երբ կա օբյեկտիվ վկայություն, որ վերաապահովագրական ակտիվի ճանաչումից հետո

Ընկերությունը կարող է չստանալ բոլոր ստացվելիք գումարները, որոնք պետք է վճարվեն համապատասխան պայմանագրի պայմանների համաձայն և այդ իրադարձությունն ունի արժանահավատորեն չափելի ազդեցություն այն գումարների վրա, որոնք Ընկերությունը ստանալու է վերապահովագրողից: Արժեզրկման կորուստը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վերապահովագրության ձեռքբերման գծով օգուտը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ձեռքբերման օրվա դրությամբ և չեն ամորտիզացվում: Վերապահովագրության համաձայնագրերը չեն ազատում Ընկերությանն ապահովադիրների նկատմամբ իր պարտավորություններից:

Վերապահովագրության գծով պարտավորություններ են հանդիսանում վերապահովագրող ընկերություններին վճարվելիք գումարները: Վճարվելիք գումարները գնահատվում են համապատասխան վերապահովագրության պայմանագրերի համաձայն: Ապահովագրավճարները և պահանջները ներկայացվում են համախառն հիմքով՝ ստանձնած և փոխանցված վերապահովագրության համար:

Վերապահովագրության գծով ակտիվները և պարտավորություններն ապաճանաչվում են, երբ պայմանագրային իրավունքները կատարվում են, կամ, երբ պայմանագիրը փոխանցվում է այլ կողմի:

Ապահովագրության և վերապահովագրության գծով դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքեր

Ապահովագրության և վերապահովագրության գծով դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը հաշվառումը նույնն է, ինչ ֆինանսական գործիքներինը, ինչպես նկարագրված է 4.8, 4.9 և 4.10 ծանոթագրություններում:

4.3 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Ապահովագրության պայմանագրերին չվերաբերող եկամուտների և ծախսերի ճանաչման չափանիշները ներկայացված են ստորև:

Ֆինանսական եկամուտ

Ֆինանսական եկամուտը բաղկացած է տոկոսային եկամտից և պարտքային արժեթղթերից ստացված եկամտից:

Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում հաշվեգրմանը զուգահեռ և հաշվարկվում է օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Արժեթղթերի վաճառքից օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է որպես զուտ վաճառքի և սկզբնական կամ ամորտիզացված արժեքի տարբերություն և ճանաչվում է վաճառքի գործառնության պահին:

Ֆինանսական ծախս

Վճարված տոկոսագումարը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում հաշվեգրմանը զուգահեռ և հաշվարկվում է օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Հաշվեգրված տոկոսագումարը ներառվում է տոկոսային ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքում:

4.4 Արտարժույթի վերահաշվարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների վերահաշվարկումից առաջացած օգուտը և

վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության ֆինանսական եկամուտ կամ ծախս հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների վերահաշվարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվության արտարժույթային գործարքներից գուտ օգուտ/վնաս հոդվածում:

Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության արտարժույթային գործարքներից գուտ օգուտ/վնաս տողում:

Ընկերության կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	393.57	480.14
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	420.06	542.61

4.5 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են այլ համապարփակ եկամտում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային վճարումները, ապա հարկվող շահույթը կամ կորուստը հիմնվում են մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ դիրք հարկային օրենսդրությունն արտածելու և հարկային հաշվարկները վերանայելու համար: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր,

տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես հաջորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում Ընկերություններն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Վարչական ծախսեր» հոդվածում:

4.6 Դրամական միջոցներ

Դրամական միջոցներն ընդգրկում են կանխիկ դրամ և բանկային հաշիվների մնացորդները: Դրամական միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.7 Ավանդներ բանկերում

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունն օգտագործում է բանկերում բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ:

4.8 Ֆինանսական գործիքներ

Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է միայն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռքբերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Ընկերության կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են ըստ հետևյալ կատեգորիաների.

- վարկեր և դեբիտորական պարտքեր,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ:

Ֆինանսական գործիքների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Ընկերության ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Փոխատվություններ և դեբիտորական պարտքեր

Փոխատվությունները և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Ընկերության կողմից ուղղակիորեն պարտապահին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված փոխատվությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է փոխատվության իրական արժեքից, օրինակ երբ փոխատվությունը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և փոխատվության իրական արժեքների տարբերությունը փոխատվության սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև փոխատվությունը չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Ընկերությունը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած օգուտն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված օգուտը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Ընկերությունը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ գեղջված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կորուստները:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ

Ֆիքսված մարման ժամկետով ներդրումները դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Ընկերությունը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Ընկերության կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մոտ ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

4.9 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Ընկերությունը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են պարտքային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ ակտիվի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Եթե հետագա ժամանակաշրջանում, արժեզրկումից կորուստը նվազում է և այդ նվազեցումը կարող է օբյեկտիվորեն կապվել արժեզրկման ճանաչումից հետո առաջացող որևէ իրադարձության հետ, ապա նախկինում ճանաչված արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է: Արժեզրկումից կորստի որևէ հետագա հակադարձում ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, այն դեպքում, երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է հակադարձման ամսաթվով իր հակադարձված արժեքին:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստները ֆինանսական հաշվետվություններում ձևավորվել են գոյություն ունեցող տնտեսական պայմանների հիման վրա: Ընկերությունը չի կարող կանխատեսել ինչպես Հայաստանում կարող են փոխվել տնտեսական պայմանները, և

ինչ ազդեցություն կարող են ունենալ այդ փոփոխությունները ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստների ճշտության վրա հետագա ժամանակաշրջաններում:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, այլ համապարփակ եկամտից վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի կատարվում: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը համապարփակ ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.10 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Ընկերությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Ընկերությունը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Ընկերությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է Ընկերության շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Ընկերության կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ

տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.11 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են գուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ, կամ մի խումբ համանման գործարքների օգուտի և վնասի համար, ինչպիսին հանդիսանում է Ընկերության առևտրային գործունեությունը:

4.12 Հետգնման հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշիռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է հետգնման պայմանագրեր բանկերի հետ հոդվածում:

Արժեթղթերի վաճառքից առաջացած ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային ծախս, որը հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.13 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, բացառությամբ Ընկերության փոխադրամիջոցների, որը ներկայացված է սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	50	2
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	5	20
Տրանսպորտային միջոցներ	8	12.5
Գույք և գրասենյակային սարքավորումներ	8	12.5
Այլ հիմնական միջոցներ	8	12.5

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և

արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի Ընկերություն: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից գուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է այլ եկամուտում:

Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է արժեզրկված ակտիվների իրական արժեքում փոփոխություններից: Այն դեպքում, երբ նշանակալի շեղում կա վերագնահատված ակտիվների իրական արժեքի և նրանց մնացորդային արժեքների միջև, ապա անցկացվում է հետագա վերագնահատում: Վերագնահատումը կատարվում է հիմնական միջոցների ողջ դասի համար:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Հիմնական միջոցների օգտագործմանը զուգահեռ, տվյալ ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերությունը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման դեպքում, իրացված հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.14 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, լիցենզիաներից և վստահագրերից:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 4-20 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում: Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.15 Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

4.16 Վարձակալություն

Ցանկացած նոր պայմանագրի դեպքում Ընկերությունը դիտարկում է, թե արդյոք պայմանագիրը վարձակալական է, կամ պարունակում է վարձակալություն: Վարձակալությունը սահմանվում է որպես «պայմանագիր կամ պայմանագրի մի մաս, որը փոխհատուցման դիմաց փոխանցում է ակտիվի (հիմքում ընկած ակտիվ) օգտագործման իրավունքը որոշակի ժամանակահատվածի համար»: Այս սահմանումը կիրառելու համար Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագիրը բավարարում է հետևյալ երեք հիմնական գնահատականներին.

- պայմանագիրը պարունակում է որոշակիացված ակտիվ, որը կա՛մ հստակ սահմանված է պայմանագրում, կա՛մ սահմանվում է անուղղակի վկայության հիման վրա՝ որոշակիացվելով այն պահին, երբ ակտիվը դառնում է հասանելի Ընկերությանը,
- Ընկերությունն իրավունք ունի ստանալու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումից, ըստ էության, բոլոր տնտեսական օգուտները օգտագործման ողջ ժամանակահատվածում՝ հաշվի առնելով նրա՝ պայմանագրի որոշակի շրջանակում իրավունքները,
- Ընկերությունն իրավունք ունի օգտագործման ժամանակահատվածի ընթացքում ուղղորդելու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումը: Ընկերությունն իրավունք ունի ուղղորդել, թե «ինչպես և ինչ նպատակով» ակտիվն օգտագործել օգտագործման ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Վարձակալության ճանաչում և չափում

Ընկերությունը որպես վարձակալ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ, Ընկերությունը պետք է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ձևավորվում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափումից, Ընկերության կատարած ցանկացած սկզբնական ուղղակի ծախսերից, վարձակալության ժամկետի ավարտին ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ցանկացած ծախսի գնահատումից և նախքան վարձակալության մեկնարկի ամսաթիվը կատարված ցանկացած վարձակալական վճարներից (հանած ստացված ցանկացած խրախուսումները):

Ընկերությունը հաշվարկում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Ընկերությունը նաև գնահատում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը արժեզրկման համար, երբ այդպիսի ցուցանիշներ կան: Վարձակալված գույքի բարելավումները կապիտալիզացվում և մաշվում են գծային հիմունքով՝ որպես հիմք ընդունելով վարձակալության ժամկետից և վարձակալված գույքի օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնը:

Մեկնարկի ամսաթվին Ընկերությունը չափում է վարձակալության գծով պարտավորությունը այդ ամսաթվին դեռևս չվճարված վարձավճարների ներկա արժեքով՝ դրանք գեղչելով՝ կիրառելով վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը, եթե այդ դրույքը կարելի է հեշտությամբ որոշել, կամ Ընկերության լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվող վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումներ (ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումներ),

վարձակալության փոփոխումն վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարներ, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և վճարումներից, որոնք առաջանում են օպցիոններից, որոնց իրագործման վերաբերյալ կա խելամիտ համոզմունք:

Սկզբնական չափումից հետո պարտավորությունը նվազեցվում է կատարված վճարումների և մեծացվում տոկոսների չափով: Այն վերաչափվում է՝ արտացոլելու ցանկացած վերագնահատում կամ փոփոխություն, կամ եթե առկա են փոփոխություններ ըստ էության հաստատուն վճարումներում:

Երբ վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է, համապատասխան ճշգրտումը արտացոլվում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվում կամ շահույթում և վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը նվազեցվել է գրոյի:

Ընկերությունը կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների հաշվառման համար ընտրել է գործնական մոտեցումներ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն ճանաչելու փոխարեն, դրանց հետ կապված վճարումները վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես ծախս՝ գծային հիմունքով:

Ընկերությունը սահմանում է իր լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը՝ վերլուծելով փոխառությունները արտաքին տարբեր աղբյուրների հիման վրա և կատարում է որոշակի ճշգրտումներ՝ արտացոլելու վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ընդգրկվել են հիմնական միջոցների տողում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները՝ այլ պարտավորություններում:

4.17 Ներգրված միջոցներ

Ներգրված միջոցները, որոնք ներառում են բանկերից ստացված վարկերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.18 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.19 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Լրացուցիչ կապիտալ

Լրացուցիչ կապիտալը արտացոլում է բաժնետիրոջից ստացված շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով ստացված փոխառության իրական արժեքով վերահաշվարկված տարբերության արդյունքը:

Կուտակված վնաս

Կուտակված վնասը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների կուտակված վնասը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման աճը օգտագործվում է գրանցելու համար հիմնական միջոցների իրական արժեքի աճը և նվազումը այն չափի, որ նման նվազումը վերաբերում է նույն ակտիվի աճին, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում:

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների վերագնահատման պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Ընկերության ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնված պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն ղեկավար, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ ստորև:

5.1 Դատողություններ

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Ընկերության ներդրումային արժեթղթերը ներառում են պետական պարտատուներ և ոչ պետական բաժնետոմսեր: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Ընկերությունը դասակարգում է արժեթղթերը որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

5.2 Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ

Ապահովագրության պայմանագրերի գծով ակնկալվող պահանջների պահուստների գնահատումը պետք է ներառի ինչպես հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ ներկայացված (ՆՉՊՊ), այնպես էլ արդեն իսկ տեղի ունեցած, սակայն դեռևս Ընկերությանը չներկայացված (ՏՉՊՊ) դեպքերի գծով ակնկալվող վնասները: Պահանջների վերջնական արժեքը հստակ որոշելու համար կարող է զգալի ժամանակ պահանջվել, իսկ որոշ պայմանագրերի դեպքում, տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջները կազմում են հաշվեկշռի պարտավորությունների մեծ մասը:

Այս գնահատումների հիմքում ընկած հիմնական ենթադրությունը կայանում է նրանում, որ Ընկերության անցյալ պահանջները կարող են օգտագործվել պահանջների հետագա զարգացումը և, հետևաբար նաև, պահանջների վերջնական արժեքը կանխատեսելու համար: Որպես այդպիսին, այս մեթոդներն արտացոլում են վճարված և տեղի ունեցած վնասները, յուրաքանչյուր պահանջի գծով միջին ծախսերը, նախորդ տարիներում հետագոտված պահանջների քանակը և ակնկալվող վնասաբերության ցուցանիշները:

Պահանջների պատմական զարգացումը հիմնականում վերլուծվում է տվյալ տարվա համար, սակայն կարող է նաև վերլուծվել աշխարհագրական տարածքից ելնելով, ինչպես նաև ըստ նշանակալի ապահովագրական դասերի: Հիմնական դժվարությունը կայանում է նրանում, որ Հայաստանի ապահովագրական շուկան զգալիորեն է տնտեսության ցնցումների, քաղաքական որոշումների, ինչպես նաև միջազգային տնտեսության փոփոխությունների նկատմամբ, հետևաբար հիմնվելով միայն սեփական պատմական տվյալների վրա անհնար է կատարել ապագա գնահատումներ:

Ընկերությունը գնահատում է ներկայացված, սակայն դեռևս չկարգավորված պահանջները «դեպք-առ-դեպք» և միջինի մեթոդներով:

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար դեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, դեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տես՝ ծանոթագրություն 31):

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը նմանատիպ ակտիվների օգտագործման փորձի հիման վրա դատողության արդյունք է: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող մաշվածությունը:

Ղեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից պահուստներ

Ընկերությունը գնահատում է խնդրահարույց ղեբիտորական պարտքերը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբերվել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի ղեբիտորական պարտքերի համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Ընկերությունը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի և արդյունաբերության ռիսկում և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 29 ծանոթագրությունը:

Ընկերության ղեկավարությունը չի վերանայել իր նախորդ գնահատումները, այսինքն չի ապաճանաչել հիմնական միջոցների հետ կապված իր նախկինում գնահատված հետաձգված հարկային պարտավորությունը և շարունակում է կատարել իր հարկային հաշվառումը, ինչպես նախկինում:

6 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Համակարգ- չային տեխնիկա և կապի միջոցներ		Փոխադրա- միջոցներ	Գրասեն- յակային սարքա- վորումներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Ոչ նյութա- կան ակտիվներ	Օգտագործ- ման իրավունքի ձևով ակտիվներ (Տարածքներ)	Ընդամենը
<i>Սկզբնական կամ վերագնահատված արժեք</i>								
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	446,080	129,293	171,812	51,187	86,377	71,373	247,815	1,203,937
Ավելացում	7,026	12,158	35,990	1,337	1,215	371	-	58,097
Օտարում	-	-	(53,122)	-	-	-	-	(53,122)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	453,106	141,451	154,680	52,524	87,592	71,744	247,815	1,208,912
Ավելացում	36,620	18,407	-	10,876	4,372	-	238,309	308,584
Օտարում	-	-	-	(700)	-	-	(247,815)	(248,515)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	489,726	159,858	154,680	62,700	91,964	71,744	238,309	1,268,981

Հազար ՀՀ դրամ

	Շենքեր	Համակարգ- չային տեխնիկա և կապի միջոցներ	Փոխադրա- միջոցներ	Գրասեն- յակային սարքա- վորումներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Ոչ նյութա- կան ակտիվներ	Օգտագործ- ման իրավունքի ձևով ակտիվներ (Տարածքներ)	Ընդամենը
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>								
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	165,562	94,086	106,077	32,532	63,254	30,562	82,605	574,678
Հատկացումներ	7,846	12,215	19,319	3,492	5,758	6,185	82,605	137,420
Օտարում	-	-	(41,731)	-	-	-	-	(41,731)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	173,408	106,301	83,665	36,024	69,012	36,747	165,210	670,367
Հատկացումներ	8,038	11,938	18,259	4,204	4,325	6,190	82,605	135,559
Օտարում	-	-	-	-	-	-	(247,815)	(247,815)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	181,446	118,239	101,924	40,228	73,337	42,937	-	558,111
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>								
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	279,698	35,150	71,015	16,500	18,580	34,997	82,605	538,545
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	308,280	41,619	52,756	22,472	18,627	28,807	238,309	710,870

Ակտիվների վերագնահատում

Ընկերության բոլոր հիմնական միջոցները, բացառությամբ փոխադրամիջոցների, հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով: Վերագնահատումը կատարվել է անկախ գնահատողների կողմից՝ կիրառելով համեմատական, ծախսային և եկամտային մեթոդները:

Իրական արժեքով գնահատման համար Ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Ղեկավարության գնահատմամբ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շենքերի հաշվեկշռային արժեքն էականորեն չի տարբերվում դրանց շուկայական արժեքից:

Եթե վերագնահատված հիմնական միջոցները ներկայացվեին սկզբնական արժեքի մոդելի կիրառմամբ, ապա հաշվեկշռային արժեքը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կկազմեր 347,985 հազար դրամ (2021թ.՝ 356,823 հազար դրամ):

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Ընկերությունը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունը ներկայացնում է այլ պարտավորություններ հոդվածում (տե՛ս ծանոթագրություն 19):

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկսնական արժեքը կազմում է 213,873 հազար դրամ (2021թ.՝ 195,397 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների սահմանափակումներ

2022թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ (2021թ. նույնպես):

7 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի, 2022թ.	31 դեկտեմբերի, 2021թ.
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Դեբիտորական պարտքեր	7,374	-
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(15)	-
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	7,359	-
<i>Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Այլ կանխավճարներ	11,482	38,586
Առեւտրային տրված գումարներ	4,070	2,296
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	3,418	13,630
Բռնագանձված ակտիվներ	1,387	1,387
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	20,357	55,899
Ընդամենը այլ ակտիվներ	27,716	55,899

Բռնագանձված ակտիվներն իրենից ներակայացնում է սուբորգացիայի հետևանքով Ընկերության սեփականությանն անցած հողատարածք:

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	177
Տարվա հակադարձում (Օանթթ. 27)	(8,022)
Զուտ վերականգնում	7,845
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-
Տարվա ծախս (Օանթթ. 27)	175
Զուտ դուրսգրում	(160)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15

8 Հետաձգված ձեռքբերման ծախսումներ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է տվյալ ժամանակաշրջանի համար հետաձգված ձեռքբերման ծախսումների շարժը.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	190,301
Հետաձգված ձեռքբերման ծախսումներ	428,689
Ծախսի ճանաչում (Ծանոթ. 22)	(372,250)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	246,740
Հետաձգված ձեռքբերման ծախսումներ	650,814
Ծախսի ճանաչում (Ծանոթ. 22)	(527,599)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	369,955

9 Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի, 2022թ.	31 դեկտեմբերի, 2021թ.
Պահանջներ ապահովադիրների և գործակալների նկատմամբ	684,204	348,482
Պահանջներ վերաապահովագրողների նկատմամբ	90,515	36,541
Ապահովագրական ընկերություններից ստացվելիք գումարներ	56,409	38,260
Մուրրոգացիա	35,899	21,293
Հատուցումների գծով կանխավճարային գումարներ	82,506	71,822
	949,533	516,398
Արժեզրկման պահուստ	(51,104)	(30,596)
Ընդամենն ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքեր	898,429	485,802

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ապահովադիրների նկատմամբ պահանջները 264,677 հազար դրամ գումարով (39%), ենթակա են ստացման 4 ապահովադիրներից (2021թ.՝ 136,010 հազար դրամ (39%) 4 ապահովադիրներից):

Տարվա ընթացքում արժեզրկումից պահուստի շարժը ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով դերիտորական պարտքերի համար հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	13,021
Տարվա հակադարձում (Ծանոթ. 27)	(11,924)
Զուտ վերականգնում	29,499
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,596
Տարվա ծախս (Ծանոթ. 27)	66,891
Զուտ դուրսգրումներ	(46,383)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	51,104

10 Ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
<i>Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	238,908	-
ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	35,000	35,000
	273,908	35,000
<i>Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	523,423	-
	523,423	
Ընդամենը ներդրումային արժեթղթեր	797,331	35,000
<i>Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	-	262,029
	-	262,029
<i>Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	-	524,775
	-	524,775
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	-	786,804
Ընդամենը ներդրումային արժեթղթեր, այդ թվում հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	797,331	821,804

Պետական պարտատոմսերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Գրավադրված արժեթղթերը այն ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գրավադրված են հետզման պայմանագրերով բանկերում, Ընկերության դեֆոլտի բացակայության դեպքում գործընկերոջ կողմից վաճառելու և կրկին վերագրավադրելու իրավունքով, բայց գործընկերոջ կողմից պայմանագրի ժամկետի ավարտին արժեթղթերը հետ վերադարձնելու պայմանով: Ընկերությունը սահմանել է, որ պահպանում է այդ արժեթղթերի հետ կապված բոլոր հիմնական ռիսկերն ու հատույցները և հետևաբար, չի ապաճանաչում դրանք: Տե՛ս ծանոթագրություն 17:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքները ներառում են կապակցված կողմի բաժնետոմսեր (Ծանոթագրություն 30): Ընկերության ղեկավարությունը կարծում է, որ այս գործիքների գնահատված իրական արժեքը 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ մոտարկում է դրանց սկզբնական արժեքին:

Ներդրումային արժեթղթերն ըստ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2022		2021	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	9-13	2029-2047	9-13	2029-2047

11 Ավանդներ բանկերում

Ավանդները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն: Ավանդները բանկերում ունեն 90 օրից ավել մարման ժամկետ:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերում ներդրված ավանդները՝ 1,567,307 հազար դրամ գումարով (63%) ներդրված են 6 բանկերում (2021թ.՝ 1,601,217 հազար դրամ գումարով (62%) ներդրված են 6 բանկերում):

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններում ավանդների միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմում է 9.20% (2021թ.՝ 9.36%)

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերում ներդրված ավանդներից 46,704 հազար դրամ գումարը ներդրվել է որպես Ընկերության կողմից ապահովագրական գործունեության հետ կապված մրցույթներին մասնակցելու համար բանկերից ստացված երաշխիքների գծով ապահովվածություն:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերում ներդրված ավանդներից 215,000 հազար դրամը հանդիսանում են Բանկերից ստացված վարկերի ապահովություն (տե՛ս ծանոթագրություն 16):

12 Դրամական միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի, 2022թ.	31 դեկտեմբերի, 2021թ.
Կանխիկ դրամական միջոցներ	1,313	1,535
Բանկային հաշիվներ	189,408	59,138
Ընդամենը դրամական միջոցներ	190,721	60,673

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 175,731 հազար դրամ գումարով (93%) բանկային հաշիվները կենտրոնացված են երեք բանկերում (2021թ.՝ 53,142 հազար դրամ (90%) կենտրոնացված են երեք բանկերում):

Բանկային հաշիվներից 22 հազար դրամը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հանդիսանում է բանկերից ստացված վարկերի ապահովվածություն (տե'ս ծանոթագրություն 16):

13 Մեփական կապիտալ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմել է 2,454,500 հազար դրամ: Համաձայն Ընկերության կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 245,450 հատ սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 10,000 դրամ անվանական արժեքով:

2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության բաժնետերերն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2022		2021	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում, %	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում, %
Էդուարդ Սուքիասյան	616,250	25.12	616,250	25.12
Սարիբեկ Սուքիասյան	612,750	24.96	612,750	24.96
Ռոբերտ Սուքիասյան	-	-	612,750	24.96
Արիկ Սուքիասյան	612,750	24.96	-	-
Խաչատուր Սուքիասյան	612,750	24.96	612,750	24.96
	<u>2,454,500</u>	<u>100</u>	<u>2,454,500</u>	<u>100</u>

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և մեկ ձայնի իրավունք Ընկերության տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր ֆինանսական ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Ընկերության կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

14 Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ

Հազար ՀՀ դրամ	2022			2021		
	Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	Վերապահովագրական ակտիվներ	Զուտ պահուստներ	Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	Վերապահովագրական ակտիվներ	Զուտ պահուստներ
Զվաստակաժ ապահովագրական վճարներ	2,324,373	(286,030)	2,038,343	1,706,761	(155,213)	1,551,548
Տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջներ	235,998	(18,144)	217,854	190,524	(11,558)	178,966
Ներկայացված պահանջներ	638,581	(131,248)	507,333	367,747	(64,040)	303,707
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>3,198,952</u>	<u>(435,422)</u>	<u>2,763,530</u>	<u>2,265,032</u>	<u>(230,811)</u>	<u>2,034,221</u>

Ծանոթագրության հաջորդ աղյուսակները ցույց են տալիս ապահովագրական պարտավորությունների և համապատասխան վերապահովագրական ակտիվների գծով փոփոխությունները հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

Զվաստակաժ ապահովագրավճարներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ	Վերապահովագրական ակտիվներ	Զուտ պարտավորություններ
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,317,864	(156,682)	1,161,182
Տարվա ապահովագրավճարներ	4,959,127	(299,418)	4,659,709
Տարվա վաստակաժ ապահովագրավճարներ	(4,570,230)	300,887	(4,269,343)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>1,706,761</u>	<u>(155,213)</u>	<u>1,551,548</u>
Տարվա ապահովագրավճարներ	6,738,798	(710,842)	6,027,956
Տարվա վաստակաժ ապահովագրավճարներ	(6,121,186)	580,025	(5,541,161)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>2,324,373</u>	<u>(286,030)</u>	<u>2,038,343</u>

Պահանջների պահուստ

Հազար ՀՀ դրամ

	Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ	Վերաապահովա- գրական ակտիվներ	Զուտ պարտավորու- թյուններ
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	606,897	(84,233)	522,664
ՆՉՊՊ և ՏՉՊՊ ընդհանուր փոփոխություն	3,047,521	(141,663)	2,905,858
Վճարված հատուցումներ	(3,096,147)	150,298	(2,945,849)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	558,271	(75,598)	482,673
Տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջներ	190,524	(11,558)	178,966
Ներկայացված պահանջներ	367,747	(64,040)	303,707
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	558,271	(75,598)	482,673
ՆՉՊՊ և ՏՉՊՊ ընդհանուր փոփոխություն	3,959,365	(301,286)	3,658,079
Վճարված հատուցումներ	(3,643,057)	227,492	(3,415,565)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	874,579	(149,392)	725,187
Տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջներ	235,998	(18,144)	217,854
Ներկայացված պահանջներ	638,581	(131,248)	507,333
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	874,579	(149,392)	725,187

15 Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով կրեդիտորական պարտքեր

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի, 2022թ.	31 դեկտեմբերի, 2021թ.
Ապահովադիրներին վճարվելիք գումարներ	82,736	108,225
Վերաապահովագրողներին վճարվելիք գումարներ	174,581	84,927
Գործակալներին, բրոքերներին և միջնորդներին վճարվելիք գումարներ	2,947	1,581
Այլ	1,558	-
Ընդամենը ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով կրեդիտորական պարտքեր	261,822	194,733

16 Բանկերից ստացված վարկեր

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի, 2022թ.	31 դեկտեմբերի, 2021թ.
Բանկերից ստացված վարկեր	215,819	70,256
Ընդամենը բանկերից ստացված վարկեր	215,819	70,256

Բանկերից ստացված վարկերն ունեն հաստատուն տոկոսադրույք:

2022թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերից ստացված վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 11.60% (2021թ.՝ 10.25%):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Ընկերությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2021թ.՝ նույնպես):

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերից ստացված վարկերն ապահովված են բանկերում ներդրված 215,000 հազար դրամ գումարի ավանդներով (տե՛ս ծանոթագրություն 11), (2021թ.՝ 22 հազար դրամ բանկային հաշիվների դրամական հոսքերով (տե՛ս ծանոթագրություն 12)):

17 Հետգնման պայմանագրեր բանկերի հետ

2021թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետգնման պայմանագրերը բանկերի հետ ապահովված են 786,804 հազար դրամ արժողությամբ Ընկերության ներդրումային արժեթղթերի գրավադրմամբ (տե՛ս ծանոթագրություններ 10):

2021թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 723,328 հազար դրամ գումարով (100%) հետգնման պայմանագրերը կնքված են մեկ բանկի հետ:

2021թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետգնման պայմանագրերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 8.75%:

Այս գործարքները կատարվել են ստանդարտ վարկավորման, արժեթղթերի փոխառության և վարկավորման սովորական պայմանների ներքո:

18 Ստորադաս փոխառություն

2021թ. ընթացքում Ընկերությունը կապակցված անձից ստացել է 350,000 հազար դրամի չափով ստորադաս փոխառություն, որի մարման ժամկետը սահմանված է սկսած 2030 թվականից: Ստորադաս փոխառությունը տրամադրված է 11% տոկոսադրույքով:

19 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի, 2022թ.	31 դեկտեմբերի, 2021թ.
<i>Այլ պարտավորություններ (ֆինանսական)</i>		
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	241,809	94,115
Վճարվելիք գումարներ	20,463	5,367
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	47,268	45,120
	<u>309,540</u>	<u>144,602</u>
<i>Այլ պարտավորություններ (ոչ ֆինանսական)</i>		
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	18,241	16,684
	<u>18,241</u>	<u>16,684</u>
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	<u>327,781</u>	<u>161,286</u>

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրաթեք ակտիվների վարձակալությունների յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Ընկերությունը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ (տե՛ս ծանոթագրություն 6):

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանում վարձակալության գծով պարտավորությունների շարժը.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Հունվարի 1-ի դրությամբ	94,115	176,490
Ավելացում	238,309	-
Տոկոսի կուտակում	4,719	12,958
Վճարումներ	(95,334)	(95,333)
Ընդամենը վարձակալության գծով պարտավորություններ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>241,809</u>	<u>94,115</u>

20 Ապահովագրավճարներ

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Համախառն ապահովա- գրավճարներ	Դադարեցված ապահովագրական պայմանագրերի զեղծ ծախսեր	Փոփոխություն չվաստակած ապահովա- գրավճարների համախառն պահուստում	Համախառն ապահովա- գրավճարների զեղծ հասույթ	Վերաապա- հովագրողներին փոխանցված ապահովագրա- վճարներ	Վերաապա- հովագրողների մասը չվաստակած ապահովա- գրավճարների համախառն պահուստի փոփոխությունում	Փոխանցված չվաստակած ապահովա- գրավճարներ	Ապահովագրավճար- ների զեղծ զուտ հասույթ
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	135,605	(885)	(14,616)	120,104	(52,808)	12,915	(39,893)	80,211
Առողջության ապահովագրություն	2,088,661	(221,855)	(203,118)	1,663,688	-	-	-	1,663,688
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	413,767	(13,382)	(64,595)	335,790	(114,402)	10,474	(103,928)	231,862
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	105,327	-	(632)	104,695	(28,974)	856	(28,118)	76,577
Հրդեհից, բնական աղետներից և գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն	399,095	(7,009)	(11,686)	380,400	(180,540)	(1,739)	(182,279)	198,121
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության կամավոր ապահովագրություն	4,888	-	(1,047)	3,841	-	-	-	3,841
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	99,421	(1,344)	(4,374)	93,703	(27,105)	(824)	(27,929)	65,774
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	197,111	(1,155)	9,858	205,814	(17,383)	(19,326)	(36,709)	169,105
Աջակցության ապահովագրություն	44,629	(731)	(10,948)	32,950	-	-	-	32,950
Երաշխիքի տրամադրում	113,996	(7,127)	(68,723)	38,146	(40,674)	20,170	(20,504)	17,642
Օդանավերի ապահովագրություն	260,092	(4,256)	(113,546)	142,290	(248,956)	108,291	(140,665)	1,625
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն	3,322,515	(188,565)	(134,185)	2,999,765	-	-	-	2,999,765
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,185,107	(446,309)	(617,612)	6,121,186	(710,842)	130,817	(580,025)	5,541,161

	Համախառն ապահովա- գրավճարներ	Դադարեցված ապահովագրակա ն պայմանագրերի գծով ծախսեր	Փոփոխություն չվաստակած ապահովա- գրավճարների համախառն պահուստում	Համախառն ապահովա- գրավճարների գծով հասույթ	Վերաապա- հովագրողներին փոխանցված ապահովագրավճարներ	Վերաապա- հովագրողների մասը չվաստակած ապահովա- գրավճարների համախառն պահուստի փոփոխությունում	Փոխանցված վաստակած ապահովա- գրավճարներ	Ապահովագր- ավճար- ների գծով զուտ հասույթ
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	108,926	(482)	(21,516)	86,928	(26,486)	73	(26,413)	60,515
Առողջության ապահովագրություն	1,714,522	(167,395)	(86,856)	1,460,271	-	-	-	1,460,271
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	287,962	(19,162)	(8,439)	260,361	(89,557)	(3,570)	(93,127)	167,234
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	91,229	(224)	(3,058)	87,947	(30,905)	1,078	(29,827)	58,120
Հրդեհից, բնական աղետներից և գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն	272,049	(4,825)	(19,059)	248,165	(86,654)	5,053	(81,601)	166,564
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության կամավոր ապահովագրություն	1,671	(5)	(504)	1,162	-	-	-	1,162
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	80,601	(2,486)	(9,309)	68,806	(19,811)	667	(19,144)	49,662
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	221,417	(546)	(18,717)	202,154	(46,005)	(4,770)	(50,775)	151,379
Աջակցության ապահովագրություն	26,587	(1,775)	(4,685)	20,127	-	-	-	20,127
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն	2,480,496	(129,433)	(216,754)	2,134,309	-	-	-	2,134,309
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,285,460	(326,333)	(388,897)	4,570,230	(299,418)	(1,469)	(300,887)	4,269,343

21 Ապահովագրական հատուցումներ

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Դժբախտ պատահարներ	Առողջություն	Ցամաքային տրանսպորտ	Փոխադրվող գույք (բեռներ)	Հրդեհ և բնական աղետներ	Ցամաքային տրանսպորտի օգտագործու- մից բխող պատասխա- նատվություն	Ընդհանուր պատասխա- նատվություն	Ֆինանսական վնասների ապահովագրու- թյուն	Աջակցության ապահովա- ցրություն	Երաշխիքի տրամադրում	ԱՊՊԱ	Ընդամենը
Ընթացիկ տարվա հատուցումներ	(156)	(1,399,307)	(107,265)	(980)	(187,885)	-	(28,541)	-	(354)	(409)	(1,918,160)	(3,643,057)
Փոփոխություն տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջների պահուստում	(2,754)	(16,827)	764	1,812	(6,958)	(60)	(1,891)	(6,277)	(6)	(20)	(13,256)	(45,473)
Փոփոխություն ներկայացված, սակայն չկարգավորված պահանջների պահուստում	(2,792)	(96,343)	(66,950)	22,651	(28,433)	-	8,855	(124,534)	(1,857)	-	18,568	(270,835)
Ապահովագրական հատուցումներ	(5,702)	(1,512,477)	(173,451)	23,483	(223,276)	(60)	(21,577)	(130,811)	(2,217)	(429)	(1,912,848)	(3,959,365)
Ընթացիկ տարվա հատուցումներում վերաապահովագրողի մաս	-	-	58,707	701	156,693	-	11,023	-	-	368	-	227,492
Տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջների պահուստում վերաապահովագրողի մասի փոփոխություն	139	-	(2,191)	(1,492)	4,820	-	311	4,981	-	18	-	6,586
Ներկայացված, սակայն չկարգավորված պահանջների պահուստում վերաապահովագրողի մասի փոփոխություն	210	-	(1,149)	(20,977)	1,455	-	(11,958)	99,627	-	-	-	67,208
Ապահովագրական հատուցումներում վերաապահովագրողի մաս	349	-	55,367	(21,768)	162,968	-	(624)	104,608	-	386	-	301,286
Զուտ ապահովագրական հատուցումներ	(5,353)	(1,512,477)	(118,084)	1,715	(60,308)	(60)	(22,201)	(26,203)	(2,217)	(43)	(1,912,848)	(3,658,079)

	Դժբախտ պատահարներ	Առողջություն	Ցամաքային տրանսպորտ	Փոխադրվող գույք (բեռներ)	Հրդեհ և բնական աղետներ	Ցամաքային տրանսպորտի օգտագործու- մից բխող պատասխա- նատվություն	Ընդհանուր պատասխա- նատվություն	Ֆինանսական վնասների ապահովագրու- թյուն	Աջակցության ապահովագրու- թյուն	ԱՊՊԱ	Ընդամենը
Ընթացիկ տարվա հատուցումներ	(500)	(1,230,784)	(157,557)	(11,957)	(45,326)	-	(7,715)	-	(266)	(1,642,042)	(3,096,147)
Փոփոխություն տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջների պահուստում	201	(9,200)	63	(1,377)	(1,337)	50	(195)	(50)	52	3,948	(7,845)
Փոփոխություն ներկայացված, սակայն չկարգավորված պահանջների պահուստում	(10,635)	49,411	52,227	(17,988)	3,266	-	(3,345)	(950)	869	(16,384)	56,471
Ապահովագրական հատուցումներ	(10,934)	(1,190,573)	(105,267)	(31,322)	(43,397)	50	(11,255)	(1,000)	655	(1,654,478)	(3,047,521)
Ընթացիկ տարվա հատուցումներում վերաապահովագրողի մաս	-	-	99,989	9,566	40,607	-	136	-	-	-	150,298
Տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջների պահուստում վերաապահովագրողի մասի փոփոխություն	635	-	(555)	1,109	1,175	(35)	103	-	-	-	2,432
Ներկայացված, սակայն չկարգավորված պահանջների պահուստում վերաապահովագրողի մասի փոփոխություն	2,423	-	(33,023)	17,375	2,526	-	(368)	-	-	-	(11,067)
Ապահովագրական հատուցումներում վերաապահովագրողի մաս	3,058	-	66,411	28,050	44,308	(35)	(129)	-	-	-	141,663
Զուտ ապահովագրական հատուցումներ	(7,876)	(1,190,573)	(38,856)	(3,272)	911	15	(11,384)	(1,000)	655	(1,654,478)	(2,905,858)

22 Ձեռքբերման ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
<i>Միջնորդավճարներ</i>		
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	16,002	13,631
Առողջության ապահովագրություն	36,682	21,175
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	39,739	27,675
Փոխադրվող գույքի ապահովագրություն	7,650	6,060
Հրդեհից և բնական աղետներից ապահովագրություն	18,414	14,890
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	2,900	2,022
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	6,052	4,560
Երաշխիքի տրամադրում	1,122	-
Օդանավերի ապահովագրություն	2,354	-
Աջակցության ապահովագրություն	11,259	7,142
ԱՊՊԱ	384,887	274,733
Այլ	538	362
Ընդամենը ձեռքբերման ծախսեր	527,599	372,250

23 Վերաապահովագրության միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2022			2021		
	Վերաապահովագրության միջնորդավճար	Վերաապահովագրության միջնորդավճարների վերադարձ դադարեցումների գծով	Զուտ վերաապահովագրության միջնորդավճար	Վերաապահովագրության միջնորդավճար	Վերաապահովագրության միջնորդավճարների վերադարձ դադարեցումների գծով	Զուտ վերաապահովագրության միջնորդավճար
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	22,504	(61)	22,443	10,561	(17)	10,544
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	1,890	-	1,890	2,065	(75)	1,990
Հրդեհից և բնական աղետներից ապահովագրություն	31,440	(268)	31,172	10,237	-	10,237
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	4,714	(12)	4,702	3,692	(389)	3,303
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	2,877	(206)	2,671	7,024	-	7,024
Երաշխիքի տրամադրում	13,768	(2,583)	11,185	-	-	-
Օդանավերի ապահովագրություն	12,423	-	12,423	-	-	-
Ընդամենը	89,616	(3,130)	86,486	33,579	(481)	33,098

24 Այլ ապահովագրական ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
ԱՄՄՊ ծրագրի օգտագործման ծախս	240,902	185,922
Պարբերական վճարումներ բյուրոյին	58,382	31,322
Ապահովագրական ծրագրերի անդամակցության ծախսեր	19,745	35,853
Ուղիղ հատուցումների վերջնահաշվարկից գուտ ծախս	14,662	39,412
Ապահովագրության գծով այլ ծախսեր	110,680	93,165
Ընդամենը այլ ապահովագրական ծախսեր	444,371	385,674

ԱՄՄՊ ծրագրի օգտագործման ծախսը վճարվել է ASWA առցանց հարթակի օգտագործման համար, որը նախատեսված է ԱՊՊԱ ապահովագրության համակարգի բոլոր ընթացակարգերը միասնական առցանց միջավայրում կազմակերպելու համար: ASWA առցանց հարթակն օգտագործելու մասին որոշումը կայացրել է ՀՀ կենտրոնական բանկը, և հարթակը հասանելի է դարձել օգտագործման համար 2017թ. հունվարից:

25 Զուտ ֆինանսական եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
<i>Ֆինանսական եկամուտ</i>		
Բանկերում ավանդներից տոկոսային եկամուտ	234,223	230,500
Ներդրումային արժեթղթերից տոկոսային եկամուտ	76,428	76,854
Արժեթղթերի առք վաճառքից եկամուտ	-	71,765
Ընդամենը ֆինանսական եկամուտ	310,651	379,119
Տոկոսային ծախսեր ստորադաս փոխառության գծով	38,500	23,944
Տոկոսային ծախս բանկերից ստացված վարկերից	8,085	24,179
Տոկոսային ծախսեր ռեպո համաձայնագրերով վարկերից	66,176	56,567
Վարձակալության գծով տոկոսային ծախս	4,719	12,958
Ընդամենը ֆինանսական ծախսեր	117,480	117,648
Զուտ ֆինանսական եկամուտ	193,171	261,471

26 Վարչական ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Անձնակազմի գծով ծախսեր	721,736	673,659
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների պահպանման ծախսեր	52,255	51,906
Գովազդի ծախսեր	7,584	13,178
Գործուղման ծախսեր	530	6,255
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	31,230	25,609
Կարճաժամկետ վարձակալության գծով ծախսեր	31,059	38,936
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	13,642	14,385
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	24,495	25,757
Անվտանգության ծախսեր	6,262	6,277
Ներկայացուցչական ծախսեր	19,000	3,801
Բանկային ծառայությունների գծով ծախսեր	27,764	19,313
Գրասենյակային ծախսեր	7,003	5,759
Տույժեր ու տուգանքներ	1,493	3,161
Այլ ծախսեր	64,860	43,327
Ընդամենը այլ գործառնական և վարչական ծախսեր	1,008,913	931,323

27 Արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Այլ ակտիվներ (ծանոթ. 7)	175	(8,022)
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքեր (ծանոթ. 9)	66,891	(11,924)
Ընդամենը այլ ակտիվների և դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)	67,066	(19,946)

28 Շահութահարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	-	336
Հետաձգված հարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	10,377	(440)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	10,377	(104)

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2021թ.՝ 18%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական

հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 18% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով (2021թ. 18%):

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի/(փոխհատուցման) և հաշվապահական շահույթ/(վնասի) միջև փոխկապակցվածությունը:

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույքաչափ		Արդյունավետ դրույքաչափ	
	2022	(%)	2021	(%)
Շահույթ/(վնաս) մինչև հարկումը	154,438		(67,443)	
Շահութահարկ	27,799	18	(12,140)	18
Չնվազեցվող ծախսեր/ (չհարկվող եկամուտներ)	(17,529)	(11)	11,980	(18)
Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություն	107	-	56	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	10,377	7	(104)	-

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ:

Հազար ՀՀ դրամ	Այլ					2022
	2021	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(24,204)	(27,609)	-	(51,813)	-	(51,813)
Այլ ակտիվներ	394	(714)	-	(320)	-	(320)
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքեր	(17)	(1,516)	-	(1,533)	-	(1,533)
Ներդրումային արժեթղթեր	6,530	-	4,162	10,692	10,692	-
Ավանդներ բանկերում	(4,680)	236	-	(4,444)	-	(4,444)
Դրամական միջոցներ	(106)	(235)	-	(341)	-	(341)
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով կրեդիտորական պարտքեր	1,821	(1,821)	-	-	-	-
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	(11,639)	(658)	-	(12,297)	-	(12,297)
Այլ պահուստներ	(778)	(48)	-	(826)	-	(826)
Այլ պարտավորություններ	20,944	31,090	-	52,034	52,034	-
Փոխանցվող հարկային վնաս	18,338	(9,102)	-	9,236	9,236	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	6,603	(10,377)	4,162	388	71,962	(71,574)

Հազար ՀՀ դրամ	Այլ					2021
	2020	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավո- րություն
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(39,432)	15,228	-	(24,204)	-	(24,204)
Այլ ակտիվներ	1,141	(747)	-	394	394	-
Ապահովագրության և վերապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքեր	72	(89)	-	(17)	-	(17)
Ներդրումային արժեթղթեր	(19,247)	-	25,777	6,530	6,530	-
Ավանդներ բանկերում	(4,715)	35	-	(4,680)	-	(4,680)
Դրամական միջոցներ	(149)	43	-	(106)	-	(106)
Ապահովագրության և վերապահովագրության գծով կրեդիտորական պարտքեր	1,821	-	-	1,821	1,821	-
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	(10,511)	(1,128)	-	(11,639)	-	(11,639)
Այլ պահուստներ	(729)	(49)	-	(778)	-	(778)
Այլ պարտավորություններ	34,971	(14,027)	-	20,944	20,944	-
Փոխանցվող հարկային վնաս	17,164	1,174	-	18,338	18,338	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	(19,614)	440	25,777	6,603	48,027	(41,424)

29 Պայմանականություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Ընկերությունն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները՝ հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների մեկնաբանությունների վրա, որի հետ կապված պայմանական պարտավորություն չի ձևավորել:

Համաձայն «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի 43-րդ հոդվածի պահանջների, եթե երկրորդ և յուրաքանչյուր հաջորդ ֆինանսական տարվա ավարտից հետո պարզվի, որ Ընկերության գույտ ակտիվների արժեքը պակաս է օրենքով սահմանված կանոնադրական կապիտալի նվազագույն չափից, ապա Ընկերությունը պարտավոր է հայտարարել և սահմանված կարգով գրանցել իր կանոնադրական կապիտալի նվազեցումը կամ ընդունել որոշում լուծարման մասին:

Ընկերությունը կիրականացնի միջոցառումների ծրագիր և 2023թ. ընթացքում կապահովի օրենսդրական պահանջներին համապատասխանությունը:

Ընկերությանը հատուցումների գծով ներկայացված դատական հայցերի հետ կապված ձևավորված պահուստները ներառված են Ընկերության Ներկայացված, սակայն չկարգավորված պահանջների պահուստում:

Ընկերությանը ներկայացվող մնացած դատական հայցերի առումով Ընկերության ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Հետևաբար Ընկերության կողմից իրավական և հարկային պարտավորությունների գծով համապատասխան պահուստավորումներ չեն կատարվել:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Այնուամենայնիվ, 2022թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությանը սեփականության իրավունքով պատկանող փոխադրամիջոցները ապահովագրված են: Քանի դեռ Ընկերությունը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Սկսած 2010թ. Ընկերությունը հանդիսանում է Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն իրականացնող ընկերությունների բյուրոյի անդամ (այսուհետ՝ Բյուրո): Բյուրոյի նպատակը տուժած անձանց շահերի պաշտպանությունն է և ԱՊՊԱ համակարգի կայունության և զարգացման ապահովումը: Բյուրոյին անդամակցող ապահովագրական ընկերությունները կատարում են միանվագ, պարբերական և լրացուցիչ վճարներ: Բյուրոն՝ երաշխավորման ֆոնդի միջոցների հաշվին հատուցում է տուժած անձանց պատճառված վնասները, եթե՝

1. վնաս պատճառած ավտոտրանսպորտային միջոցը կամ դրա վերաբերյալ ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքելու պարտականություն ունեցող անձը անհայտ է (այս դեպքում հատուցվում է միայն տուժած անձանց պատճառված վնասը),
2. պատճառվել է վնաս ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործմամբ, որի վերաբերյալ կնքված չէ ԱՊՊԱ պայմանագիր,
3. վնասը պատճառվել է հափշտակված կամ առանց հափշտակության նպատակի ապօրինաբար տիրացած ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործմամբ,
4. վնաս պատճառված ավտոտրանսպորտային միջոցի վերաբերյալ ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքած ապահովագրական ընկերությունը ճանաչվել է անվճարունակ, եթե նա պարտավոր էր հատուցել պատճառված վնասը, ինչպես նաև օրենքով սահմանված այլ դեպքերում:

30 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» ստանդարտի, կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Ընկերության կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձինք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Ընկերության վերջնական վերահսկող է հանդիսանում Սուքիասյանների ընտանիքը:

Ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում:

Կապակցված կողմերի հետ իրականացված գործարքների մանրամասները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2022		2021	
	Բաժնետերեր և նրանց հետ կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ	Բաժնետերեր և նրանց հետ կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ
<i>Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն</i>				
<i>Պահանջներ ապահովադիրների նկատմամբ</i>				
Հաշվեկշիռ հունվարի 1-ի դրությամբ	5,311	274	257	109
Տարվա ընթացքում ավելացում	193,389	13,925	170,701	8,465
Տարվա ընթացքում նվազում	(191,790)	(13,694)	(165,647)	(8,300)
Հաշվեկշիռ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,910	505	5,311	274
<i>Ավանդներ և հաշիվներ</i>				
Հաշվեկշիռ հունվարի 1-ի դրությամբ	209,295	-	180,705	-
Տարվա ընթացքում ավանդների տրամադրում	4,943	-	28,590	-
Հաշվեկշիռ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	214,238	-	209,295	-
<i>Տրամադրած փոխառություններ</i>				
Հաշվեկշիռ հունվարի 1-ի դրությամբ	47,670	-	-	-
Տարվա ընթացքում ավելացում	-	-	47,670	-
Տարվա ընթացքում նվազում	(47,670)	-	-	-
Հաշվեկշիռ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	47,670	-
<i>ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր</i>				
Հաշվեկշիռ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	35,000	-	35,000	-

Հազար ՀՀ դրամ

	2022		2021	
	Բաժնետերեր և նրանց հետ կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ	Բաժնետերեր և նրանց հետ կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ
<i>Ստորադաս փոխառություն</i>				
Հաշվեկշիռ հունվարի 1-ի դրությամբ	350,738	-	-	-
Տարվա ընթացքում ավելացում	38,500	-	373,943	-
Տարվա ընթացքում նվազում	(38,500)	-	(23,205)	-
Հաշվեկշիռ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	350,738	-	350,738	-
<i>Բանկերից ներգրաված միջոցներ</i>				
Հաշվեկշիռ հունվարի 1-ի դրությամբ	723,328	-	1,147,313	-
Տարվա ընթացքում ավելացում	4,316,979	-	5,688,951	-
Տարվա ընթացքում նվազում	(5,040,307)	-	(6,112,936)	-
Հաշվեկշիռ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	723,328	-
<i>Վարձակալության գծով պարտավորություններ</i>				
Հաշվեկշիռ հունվարի 1-ի դրությամբ	43,071	-	79,070	-
Տարվա ընթացքում ավելացում	104,989	-	-	-
Տարվա ընթացքում նվազում	(39,599)	-	(35,999)	-
Հաշվեկշիռ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	108,461	-	43,071	-
<i>Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն</i>				
Համախառն ապահովագրավճարներ	193,389	13,925	170,701	8,465
Համախառն հատուցումներ	49,257	3,278	38,081	13,719
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջներից տոկոսային եկամուտ	15,526	-	15,361	-
Տոկոսաին ծախս բանկերից ստացված վարկերից (ներառյալ հետգնման պայմանագրեր)	(66,176)	-	(71,293)	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով տոկոսային ծախս	(2,080)	-	(5,708)	-
Մաշվածության ծախս	(36,392)	-	(36,392)	-

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	231,023	186,243
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	231,023	186,243

31 Իրական արժեքի չափումը

Ընկերության ղեկավարությունը սահմանում է իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը չգնանշվող ներդրումային արժեթղթերի և շենքերի համար:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Ընկերության ղեկավարությունը վերլուծում է ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք պետք է վերագնահատվեն համաձայն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ, համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Ընկերությունն անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխությունը համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ, որոշելու համար, թե հիմնավորված է արդյոք տվյալ փոփոխությունը:

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

31.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված: Չվաստակած ապահովագրավճարները և չվաստակած ապահովագրավճարներում վերաապահովագրողների մասը բացառվել է վերլուծությունից, քանի որ վերջիններս չեն համարվում պայմանագրային պարտավորություններ:

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքեր	-	898,429	-	898,429	898,429
Վերաապահովագրական ակտիվներ	-	149,392	-	149,392	149,392
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումային արժեթղթեր	-	455,143	-	455,143	523,423
Ավանդներ բանկերում	-	2,468,839	-	2,468,839	2,468,839
Դրամական միջոցներ	-	190,721	-	190,721	190,721
Այլ ակտիվներ	-	7,359	-	7,359	7,359
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	-	874,579	-	874,579	874,579
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով վճարվելիք գումարներ	-	261,822	-	261,822	261,822
Բանկերից ստացված վարկեր	-	215,819	-	215,819	215,819
Ստորադաս փոխառություն	-	350,738	-	350,738	350,738
Այլ պարտավորություններ	-	309,540	-	309,540	309,540

Հազար ՀՀ դրամ

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով դերիտորական պարտքեր	-	485,802	-	485,802	485,802
Վերաապահովագրական ակտիվներ	-	75,598	-	75,598	75,598
Տրամադրած փոխառություններ	-	45,184	-	45,184	47,670
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	-	529,774	-	529,774	524,775
Ավանդներ բանկերում	-	2,600,799	-	2,600,799	2,600,799
Դրամական միջոցներ	-	60,673	-	60,673	60,673
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	-	558,271	-	558,271	558,271
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով վճարվելիք գումարներ	-	194,733	-	194,733	194,733
Բանկերից ստացված վարկեր	-	70,256	-	70,256	70,256
Հետգնման պայմանագրեր բանկերի հետ	-	723,328	-	723,328	723,328
Ստորադաս փոխառություններ	-	350,738	-	350,738	350,738
Այլ պարտավորություններ	-	144,602	-	144,602	144,602

Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը մոտավորապես հավասար է հաշվեկշռային արժեքին

Կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար (մինչև երեք ամիս) ենթադրվում է, որ, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը: Այս ենթադրությունը կիրառելի է նաև որոշակի մարման ժամկետ չունեցող ցպահանջ ավանդների, բանկային հաշիվների համար:

Ֆիքսված տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքներ

Ֆիքսված տոկոսադրույքներով և ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների իրական արժեքը որոշվում է նրանց ճանաչման պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքները համեմատելով նմանատիպ ֆինանսական գործիքների ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքների հետ: Ֆիքսված տոկոսադրույքներով ավանդների գնահատված իրական արժեքը հիմնված է դրամական հոսքերի վրա՝ զեղչված համանման պարտքային ռիսկ և ժամկետ ունեցող գործիքների տոկոսադրույքներով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այդ գործիքների իրական արժեքը չէր տարբերվում հաշվեկշռային արժեքից:

31.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2022			
	<u>Մակարդակ 1</u>	<u>Մակարդակ 2</u>	<u>Մակարդակ 3</u>	<u>Ընդամենը</u>
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	-	238,908	35,000	273,908
Ընդամենը	-	238,908	35,000	273,908

Հազար ՀՀ դրամ	2021			
	<u>Մակարդակ 1</u>	<u>Մակարդակ 2</u>	<u>Մակարդակ 3</u>	<u>Ընդամենը</u>
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր, այդ թվում հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	-	262,029	35,000	297,029
Ընդամենը	-	262,029	35,000	297,029

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

31.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի չափումը

Ընկերության հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտորեն որակավորված գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են խորհրդի կողմից յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Ընկերության հիմնական միջոցների վերագնահատումը կատարվում է անկախ գնահատողների կողմից՝ կիրառելով համեմատական, ծախսային և եկամտային մեթոդները: Իրական արժեքով գնահատման համար Ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

32 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Ընկերությունը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք ենթակա են հաշվանցման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար՝		Կապակցված գումարներ, որոնք չեն հաշվանցվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ			
	Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար	հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական սպահովում	Զուտ
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Հետգնման պայմանագրեր բանկերի հետ (ծանոթ. 17)	723,328	-	723,328	(786,804)	-	(63,476)

33 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորությունների և վերապահովագրական ակտիվների համար, ժամկետայնությունը որոշվում է՝ ելնելով ճանաչված ապահովագրության գծով պարտավորություններից գնահատված դրամական արտահոսքի ժամկետներից: Չվաստակաճ ապահովագրավճարները և չվաստակաճ ապահովագրավճարներում վերապահովագրողների մասը բացառվել է վերլուծությունից, քանի որ վերջիններս չեն համարվում պայմանագրային պարտավորություններ:

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահան- րագումար	1 տարուց ավելի	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>						
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքեր	438,931	446,348	13,150	898,429	-	898,429
Վերաապահովագրական ակտիվներ	-	-	149,392	149,392	-	149,392
Ներդրումային արժեթղթեր	-	-	-	-	797,331	797,331
Ավանդներ բանկերում	57,124	194,646	1,618,843	1,870,613	598,226	2,468,839
Դրամական միջոցներ	190,721	-	-	190,721	-	190,721
Այն ակտիվներ	7,359	-	-	7,359	-	7,359
	<u>694,135</u>	<u>640,994</u>	<u>1,781,385</u>	<u>3,116,514</u>	<u>1,395,557</u>	<u>4,512,071</u>
<i>Պարտավորություններ</i>						
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	-	-	874,579	874,579	-	874,579
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով վճարվելիք գումարներ	261,822	-	-	261,822	-	261,822
Բանկերից ստացված վարկեր	819	-	135,000	135,819	80,000	215,819
Ստորադաս փոխառություններ	738	-	-	738	350,000	350,738
Այլ պարտավորություններ	56,256	31,767	53,177	141,200	168,340	309,540
	<u>319,635</u>	<u>31,767</u>	<u>1,062,756</u>	<u>1,414,158</u>	<u>598,340</u>	<u>2,012,498</u>
Զուտ դիրք	<u>374,500</u>	<u>609,227</u>	<u>718,629</u>	<u>1,702,356</u>	<u>797,217</u>	<u>2,499,573</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>374,500</u>	<u>983,727</u>	<u>1,702,356</u>		<u>2,499,573</u>	

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրա- գումար	1 տարուց ավելի	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>						
Ապահովագրության և վերապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքեր	182,694	25,076	273,719	481,489	4,313	485,802
Վերապահովագրական ակտիվներ	-	-	75,598	75,598	-	75,598
Տրամադրած փոխառություններ	-	27,000	20,670	47,670	-	47,670
Ներդրումային արժեթղթեր	-	-	-	-	35,000	35,000
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	786,804	-	-	786,804	-	786,804
Ավանդներ բանկերում	27,310	194,658	1,961,141	2,183,109	417,690	2,600,799
Դրամական միջոցներ	60,673	-	-	60,673	-	60,673
	1,057,481	246,734	2,331,128	3,635,343	457,003	4,092,346
<i>Պարտավորություններ</i>						
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	-	-	558,271	558,271	-	558,271
Ապահովագրության և վերապահովագրության գծով վճարվելիք գումարներ	194,733	-	-	194,733	-	194,733
Բանկերից ստացված վարկեր	256	-	70,000	70,256	-	70,256
Ստորադաս փոխառություններ	738	-	-	738	350,000	350,738
Հետգնման պայմանագրեր բանկերի հետ	723,328	-	-	723,328	-	723,328
Այլ պարտավորություններ	55,832	20,030	68,740	144,602	-	144,602
	974,887	20,030	697,011	1,691,928	350,000	2,041,928
Զուտ դիրք	82,594	226,704	1,634,117	1,943,415	107,003	2,050,418
Կուտակված ճեղքվածք	82,594	309,298	1,943,415		2,050,418	

34 Ապահովագրական և ֆինանսական ռիսկի կառավարում

Ընկերության գործունեությանը բնորոշ է ռիսկերի բազմազանությունը և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են: Այդուհանդերձ, Ընկերության նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Ընկերության ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Կարևորագույն ռիսկերն են ապահովագրական և ֆինանսական ռիսկերը: Վերջինս ներառում է պարտքային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը:

34.1 Ապահովագրական ռիսկ

Ապահովագրության պայմանագրերի գծով Ընկերության հիմնական ռիսկն այն է, որ փաստացի պահանջները և հատուցումները կամ դրանց հետ կապված ժամկետները տարբերվեն սպասված արդյունքներից: Վերոհիշյալը կապված է պահանջների հաճախականության, դրանց խստության մակարդակի, փաստացի վճարված հատուցումների և երկարաժամկետ պահանջների հետագա զարգացման հետ: Այդ պատճառով, Ընկերության նպատակն է ապահովել բավարար պահուստներ այդ պարտավորությունները ծածկելու համար:

Վերը նշված ռիսկի մակարդակը զսպվում է՝ բազմազանեցնելով ապահովագրության պայմանագրերի լայն պորտֆելը: Ռիսկերի փոփոխականությունը նվազեցվում է նաև անդերռայթինգի քաղաքականության պատշաճ ընտրության և իրականացման միջոցով, ինչպես նաև վերաապահովագրության պայմանագրերի կիրառմամբ:

Ռիսկերի զսպման քաղաքականության շրջանակներում Ընկերությունը իրականացնում է ինչպես ֆակուլտատիվ, այնպես էլ օբլիգատոր վերաապահովագրություն: Վերաապահովագրությունը իրականացվում է համամասնական սկզբունքով: Համամասնական վերաապահովագրության հիմնական մասը կազմում է քվոտային վերաապահովագրությունը, որն իրականացվում է Ընկերության գործունեության որոշ դասերի գծով ռիսկի ընդհանուր ենթարկվածությունը նվազեցնելու նպատակով:

Վերաապահովագրողներից վերականգնվող գումարները գնահատվում են ըստ չկարգավորված պահանջների պահուստի և համապատասխանում են վերաապահովագրության պայմանագրերին: Չնայած նրան, որ Ընկերությունն ունի վերաապահովագրության պայմանագրեր, այն չի ազատվում ապահովադիրների նկատմամբ ուղղակի պարտավորություններից և հետևաբար փոխանցված ապահովագրության հետ կապված գոյություն ունի նաև պարտքային ռիսկ, կապված վերաապահովագրողի կողմից վերաապահովագրության պայմանագրերով ստանձնած պարտականությունների չկատարման հետ: Ընկերության կողմից վերաապահովագրության ձեռքբերումը այնպես է բազմազանեցված, որպեսզի Ընկերությունը կախված չլինի մեկ վերաապահովագրողից, իսկ Ընկերության գործառնությունները կախված չլինեն վերաապահովագրության մեկ պայմանագրից:

34.1.1 Ապահովագրության պայմանագրեր

Ընկերությունը հիմնականում կնքում է հետևյալ դասերի ընդհանուր ապահովագրության պայմանագրեր՝ ավտոտրանսպորտային միջոցների (ներառյալ ուղևորներին պատճառված վնասների և երրորդ անձանց նկատմամբ պատասխանատվության), առողջության, գույքի, ընդհանուր պատասխանատվության, բեռների, դժբախտ պատահարների ապահովագրության, ինչպես նաև ԱՊՊԱ: Ընդհանուր ապահովագրության պայմանագրերը հիմնականում ընդգրկում են 12 ամսյա ժամկետ:

Բացի արդեն նշված ռիսկերի զսպման վերոնշյալ քաղաքականությունից, ռիսկին ենթարկվածությունը նվազեցնելու համար Ընկերությունը կիրառում է նաև պահանջների մանրամասն ուսումնասիրման քաղաքականություն, գնահատելու համար բոլոր նոր և գործող պահանջները, պարբերաբար դիտարկում է պահանջների կարգավորման ընթացակարգերը և հաճախ ուսումնասիրություններ է իրականացնում բացահայտելու համար հնարավոր կեղծ հայտերը: Բացի այդ, Ընկերությունը կիրառում է պահանջների ակտիվ կառավարման և արագ կարգավորման քաղաքականություն, նվազեցնելու համար ապագա անկանխատեսելի զարգացումների հնարավոր բացասական ազդեցությունը Ընկերության վրա: Գնաձի ռիսկը զսպվում է ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորությունները գնահատելիս գնաձը հաշվի առնելով:

Անդերռայթինգի և վերաապահովագրության ռազմավարությունների օգտագործման նպատակն է նվազեցնել Ընկերության ենթարկվածությունը ռիսկից՝ հիմնվելով Ընկերության ղեկավարության

կողմից որոշված ռիսկի ընդունելի չափերի վրա: Մրա հիմնական նպատակն է հանդիսանում մեկ դեպքի ազդեցությունը սահմանափակել բաժնետիրական կապիտալի 10%-ի չափով՝ հաշվի առնելով վերաապահովագրությունը: Խորհուրդը կարող է ավելացնել կամ նվազեցնել ընդունելի սահմանաչափերը՝ կախված շուկայական պայմաններից և այլ գործոններից:

Ստորև ներկայացված է ապահովագրական պարտավորությունների կենտրոնացվածությունը՝ ըստ ապահովագրության դասերի:

Հազար ՀՀ դրամ

	2022			2021		
	Ապահովագրական պարտավորություններ	Վերաապահովագրական ակտիվներ	Զուտ պարտավորություններ	Ապահովագրական պարտավորություններ	Վերաապահովագրական ակտիվներ	Զուտ պարտավորություններ
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	92,704	(35,454)	57,250	73,937	(22,189)	51,748
Առողջության ապահովագրություն	969,789	-	969,789	653,497	-	653,497
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	301,300	(78,555)	222,745	170,562	(71,349)	99,213
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	8,775	(3,682)	5,093	32,604	(25,295)	7,309
Հրդեհից և բնական աղետներից ապահովագրություն	165,148	(33,053)	132,095	119,362	(28,518)	90,844
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության կամավոր ապահովագրություն	3,366	(374)	2,992	1,389	(446)	943
Օդանավերի (նաև՝ բեռնափոխադրող) օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն	60,946	(60,328)	618	-	-	-
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	45,650	(12,294)	33,356	48,293	(24,765)	23,528
Օդանավերի ապահովագրություն	53,167	(47,963)	5,204	-	-	-
Երաշխիքի տրամադրում	68,744	(20,188)	48,556	-	-	-
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	280,672	(143,531)	137,141	158,379	(58,249)	100,130
Աջակցության ապահովագրություն	19,206	-	19,206	6,401	-	6,401
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն	1,129,485	-	1,129,485	1,000,608	-	1,000,608
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>3,198,952</u>	<u>(435,422)</u>	<u>2,763,530</u>	<u>2,265,032</u>	<u>(230,811)</u>	<u>2,034,221</u>

Ընկերությունը սահմանում է առավելագույն սահմանաչափեր, որոնք նա պատրաստ է ընդունել ապահովագրության պայմանագրերից բխող ռիսկի կենտրոնացումների գծով: Բացի այդ, Ընկերությունը հետևում է այդ սահմանաչափերին ռիսկերի գնահատման և ընդունման (անդերրայթինգ) ժամանակ:

Առավելագույն կորուստը, վերաապահովագրությունից հետո, որ Ընկերությունն ընդունում է յուրաքանչյուր պայմանագրի գծով, ընդհանուր կապիտալի 10%-ն է կազմում, համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի կանոնակարգերի:

Հիմնական ենթադրություններ

Ընկերության պարտավորությունների գնահատման հիմքում ընկած հիմնական ենթադրությունը այն է, թե արդյոք ք Ընկերության ապագա պահանջների զարգացումը նման կլինի անցյալ պահանջների զարգացումների փորձին: Դրանք ներառում են ենթադրություններ, կապված պահանջների գծով միջին ծախսի, պահանջների կարգավորման ծախսերի, սպասվող վնասաբերության ցուցանիշների և յուրաքանչյուր տարում դժբախտ պատահարների գծով պահանջների քանակի հետ: Օգտագործվում են լրացուցիչ որակական դատողություններ գնահատելու համար, թե որ տենդենցները կիրառելի չեն ապագայի համար, օրինակ՝ հատուկ ենտ դեպքեր, փոփոխություններ շուկայական պայմաններում, ինչպես օրինակ՝ հանրության վերաբերմունքի փոփոխությունը պահանջների ներկայացման հանդեպ, տնտեսական իրավիճակի փոփոխությունը, ինչպես նաև ներքին գործոններ, ինչպիսիք են պորտֆելի կառուցվածքը, պոլիսների պայմանները, պահանջների կարգավորման ընթացակարգերը:

Հետագա դատողությունները օգտագործվում են որոշելու համար, թե որքանով կարող են արտաքին գործոնները, ինչպիսիք են դատական վճիռները, օրենսդրական դաշտը, ազդել գնահատումների վրա:

Ենթադրությունների վստահելիության վրա ազդող այլ կարևոր հանգամանքները ներառում են տոկոսադրույքները, վճարման ժամկետների երկարաձգումները և փոփոխությունները արտարժույթի փոխարժեքներում:

Այնուամենայնիվ, կապված ՀՀ-ում համեմատաբար նոր ապահովագրական շուկայի հետ, դժվար է կանխատեսել որևէ պահանջի հավանական արդյունքը և ներկայացված պահանջների վերջնական արժեքը: Վնասի վերջնական արժեքի վրա ազդող գործոններից շատերի ազդեցությունը դժվար է որոշել: Այդ պատճառով, Ընկերության ղեկավարությունը պարբերաբար վերանայում է վիճակագրական տվյալները, շուկայական փոփոխությունները և այլ գործոններ, պահուստների ավելի զգուշավոր գնահատման համար:

Զգայունության վերլուծություն

Ապահովագրական պահանջների պահուստները զգայուն են վերոնշյալ հիմնական ենթադրությունների նկատմամբ: Որոշ ենթադրությունների համար հնարավոր չի եղել որոշել քանակական զգայունությունը, ինչպիսիք են օրենսդրական փոփոխությունները կամ գնահատման գործընթացում անորոշությունները:

Ստորև ներկայացված վերլուծությունը իրականացված է հիմնական ենթադրություններում հնարավոր փոփոխությունների համար, այլ ենթադրությունները անփոփոխ լինելու պայմաններում, և ցույց է տալիս ազդեցությունը մինչև հարկումը շահույթի վրա:

Ենթադրությունների փոխկապակցվածությունը զգալի ազդեցություն ունի պահանջների գծով պարտավորությունների վերջնական արժեքը որոշելու վրա, բայց ենթադրությունների փոփոխությունների ազդեցությունը ցույց տալու համար, ենթադրությունները փոփոխվում են անհատական հիմքով: Պետք է նշել, որ այս ենթադրությունների փոփոխությունները գծային չեն:

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Փոփոխություն ենթադրություն ներում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	
		Համախառն վերաապահո- վագրությունից	Զուտ վերաապահո- վագրությունից
Պահանջի միջին արժեք	+10	364,306	341,557
	-10	(364,306)	(341,557)
Սպասվող վնասաբերության ցուցանիշ	+10	395,937	365,808
	-10	(395,937)	(365,808)

Հազար ՀՀ դրամ

2021

	Փոփոխություն ենթադրություն ներում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	
		Համախառն վերաապահո- վագրությունից	Զուտ վերաապահո- վագրությունից
Պահանջի միջին արժեք	+10	309,615	294,585
	-10	(309,615)	(294,585)
Սպասվող վնասաբերության ցուցանիշ	+10	304,752	290,586
	-10	(304,752)	(290,586)

Պահանջների զարգացման աղյուսակ

Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս գնահատված կուտակային պահանջները, ներառյալ ներկայացված պահանջները և տեղի ունեցած, բայց չներկայացված պահանջները դեպքի յուրաքանչյուր հաջորդ տարվա համար, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, ինչպես նաև կուտակային վճարումները: Համախառն ապահովագրական պարտավորությունները 2022թ. համար զարգացել են հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ընդամենը
<i>Կուտակային պահանջների ընթացիկ գնահատական</i>							
Դեպքի տարվա վերջի դրությամբ	2,029,177	3,126,749	3,515,017	3,460,317	3,119,857	4,174,558	19,425,675
Մեկ տարի անց	1,962,652	3,159,788	3,351,750	3,322,642	2,868,982	-	14,665,814
Երկու տարի անց	1,971,482	3,161,329	3,367,339	3,329,701	-	-	11,829,851
Երեք տարի անց	1,971,982	3,179,934	3,358,084	-	-	-	8,510,000
Չորս տարի անց	1,972,192	3,179,637	-	-	-	-	5,151,829
Հինգ տարի անց	1,972,192	-	-	-	-	-	1,972,192
Կուտակային պահանջների ընթացիկ գնահատական	1,972,192	3,179,637	3,358,084	3,329,701	2,868,982	4,174,558	18,883,154

Հազար ՀՀ դրամ	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ընդամենը
<i>Կուտակային վճարներ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ</i>							
Դեպքի տարվա վերջի դրությամբ	(1,768,615)	(2,843,237)	(3,016,128)	(2,883,437)	(2,600,653)	(3,329,759)	(16,441,829)
Մեկ տարի անց	(1,954,681)	(3,158,063)	(3,323,023)	(3,315,661)	(2,848,907)	-	(14,600,335)
Երկու տարի անց	(1,971,314)	(3,160,615)	(3,336,964)	(3,320,849)	-	-	(11,789,742)
Երեք տարի անց	(1,971,949)	(3,178,565)	(3,357,743)	-	-	-	(8,508,257)
Չորս տարի անց	(1,972,021)	(3,179,296)	-	-	-	-	(5,151,317)
Հինգ տարի անց	(1,972,021)	-	-	-	-	-	(1,972,021)
Կուտակային վճարներ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	(1,972,021)	(3,179,296)	(3,357,743)	(3,320,849)	(2,848,907)	(3,329,759)	(18,008,575)
Ընդամենը համախառն ապահովագրական պարտավորություններ ըստ հաշվեկշռի	171	341	341	8,852	20,075	844,799	874,579

Չուտ ապահովագրական պարտավորությունները 2022թ. համար հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ընդամենը
Դեպքի տարվա վերջի դրությամբ	1,958,481	2,953,933	3,363,132	3,295,968	2,954,728	3,844,354	18,370,596
Մեկ տարի անց	1,877,589	2,994,084	3,213,461	3,179,558	2,731,794	-	13,996,486
Երկու տարի անց	1,883,892	2,995,905	3,230,984	3,186,617	-	-	11,297,398
Երեք տարի անց	1,884,359	3,014,744	3,222,706	-	-	-	8,121,809
Չորս տարի անց	1,884,602	3,014,447	-	-	-	-	4,899,049
Հինգ տարի անց	1,884,602	-	-	-	-	-	1,884,602
Կուտակային պահանջների ընթացիկ գնահատական	1,884,602	3,014,447	3,222,706	3,186,617	2,731,794	3,844,354	17,884,520
<i>Կուտակային վճարներ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ</i>							
Դեպքի տարվա վերջի դրությամբ	(1,709,350)	(2,686,170)	(2,897,306)	(2,789,119)	(2,497,048)	(3,134,458)	(15,713,451)
Մեկ տարի անց	(1,870,157)	(2,992,873)	(3,198,668)	(3,174,651)	(2,724,134)	-	(13,960,483)
Երկու տարի անց	(1,883,724)	(2,995,425)	(3,212,609)	(3,179,839)	-	-	(11,271,597)
Երեք տարի անց	(1,884,359)	(3,013,375)	(3,222,365)	-	-	-	(8,120,099)
Չորս տարի անց	(1,884,431)	(3,014,106)	-	-	-	-	(4,898,537)
Հինգ տարի անց	(1,884,431)	-	-	-	-	-	(1,884,431)
Կուտակային վճարներ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	(1,884,431)	(3,014,106)	(3,222,365)	(3,179,839)	(2,724,134)	(3,134,458)	(17,159,333)
Ընդամենը համախառն ապահովագրական պարտավորություններ ըստ հաշվեկշռի	171	341	341	6,778	7,660	709,896	725,187

34.2 Պարտքային ռիսկ

Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի: Հիմնական ոլորտները, որտեղ Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի, հետևյալն են՝

- Պարտքային արժեթղթեր և բանկային հաշիվներ,
- Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջներ,
- Ապահովագրության գծով պարտավորություններում վերաապահովագրողի մաս,
- Վերաապահովագրողների նկատմամբ պահանջներ արդեն վճարված պահանջների գծով,
- Ապահովադիրների նկատմամբ պահանջներ,
- Ապահովագրության միջնորդների նկատմամբ պահանջներ:

Պարտքային ռիսկի հետագա բացահայտումներում չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստում վերաապահովագրողի բաժինը ընդգրկված չէ վերաապահովագրական ակտիվների կազմում, քանի որ այն ֆինանսական ակտիվ չէ:

34.2.1 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը

Ընկերության ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցներ:

34.2.2 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Վարկանիշներ

Ստորև ներկայացված աղյուսակը տրամադրում է տեղեկատվություն Ընկերության պարտքային ռիսկի չափի վերաբերյալ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ դասակարգելով ակտիվները համաձայն գործընկեր կողմի վարկանիշների՝ ըստ միջազգային վարկանշային գործակալությունների:

Հազար ՀՀ դրամ

	Ներդրումային կատեգորիա	Ոչ ներդրումային կատեգորիա	Չվարկանշված	Ընդամենը
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքեր	90,515	-	807,914	898,429
Վերաապահովագրական ակտիվներ	149,392	-	-	149,392
Ներդրումային արժեթղթեր	-	762,331	35,000	797,331
Ավանդներ բանկերում	-	1,685,227	783,612	2,468,839
Դրամական միջոցներ	-	62,644	128,077	190,721
Այլ ակտիվներ	-	-	7,359	7,359
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>239,907</u>	<u>2,510,202</u>	<u>1,761,962</u>	<u>4,512,071</u>
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>112,139</u>	<u>2,451,515</u>	<u>1,528,692</u>	<u>4,092,346</u>

34.2.3 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և գաղափարական քաղաքականություն

Ընկերությունն ունի պարտքային ռիսկի քաղաքականություն, որը գնահատում և սահմանում է, թե որն է համարվում Ընկերության համար պարտքային ռիսկ: Քաղաքականությունը կանոնավոր կերպով վերանայվում է ռիսկային միջավայրի փոփոխությունների հետ համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով:

Վերաապահովագրությունն օգտագործվում է ապահովագրության ռիսկը կառավարելու նպատակով: Այնուամենայնիվ, սա չի ազատում Ընկերությանը իր հիմնական ապահովագրային պարտավորությունից: Եթե վերաապահովագրողը որևէ պատճառով չի կատարում պահանջի վճարում, ապա Ընկերությունը պարտավորվում է վճարել ապահովագրիին:

Վերաապահովագրությունը կատարվում է այն գործընկեր կողմերի հետ, որոնք ունեն դրական վարկային գնահատական, իսկ ռիսկի սահմանաչափից հնարավոր է խուսափել, հետևելով գործընկեր կողմերի սահմանափակումներին վերաբերող քաղաքականության ուղեցույցին, որը սահմանվում է ամեն տարի Խորհրդի կողմից և ենթակա է կանոնավոր վերանայման:

Վերաապահովագրողների վարկունակությունը հաշվի է առնվում տարեկան կտրվածքով վերանայելով ֆինանսական կայունությունը՝ պայմանագիրը վերջնական տեսքի բերելուց առաջ:

34.2.4 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, գործընկեր կողմերի հետ դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Ընկերությունը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված ակտիվներ

Ժամկետանց են համարվում այն ֆինանսական ակտիվները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ժամկետանց, բայց չարժեզրկված ֆինանսական ակտիվները կազմում են 136,727 հազար դրամ (2021թ.՝ 76,704 հազար դրամ):

Արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվները կազմում են 98,361 հազար դրամ (2021թ.՝ 69,351 հազար դրամ):

Ժամկետանց կամ արժեզրկված ակտիվների համար գրավային ապահովածություն չի նախատեսվում:

34.3 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Շուկայական ռիսկը ներառում է տոկոսադրույթի ռիսկը և արտարժույթի ռիսկը:

Արտարժույթների կենտրոնացումներից բացի, Ընկերությունը չունի շուկայական ռիսկի զգալի այլ կենտրոնացումներ:

34.3.1 Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Ընկերության ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա:

Տատանվող դրույքների գործիքներն առաջացնում են դրամական հոսքերի տոկոսադրույքի ռիսկ, մինչդեռ հաստատուն տոկոսադրույքը Ընկերության մոտ առաջացնում է իրական արժեքի տոկոսադրույքի ռիսկ:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի գուտ տոկոսային եկամուտի վրա՝ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով:

Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմք ընդունելով եկամտաբերության կորի ենթադրվող փոփոխությունները:

Հազար ՀՀ դրամ		31 դեկտեմբերի 2022	
Արտարժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն
ՀՀ դրամ	+1	-	(10,898)
ՀՀ դրամ	-1	-	11,758

Հազար ՀՀ դրամ		31 դեկտեմբերի 2021	
Արտարժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն
ՀՀ դրամ	+1	-	(13,504)
ՀՀ դրամ	-1	-	14,638

34.3.2 Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Ղեկավարությունը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկվում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և այլ համապարփակ եկամտի վրա: Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում պտտենցիալ գուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պտտենցիալ գուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	2022		2021	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
ԱՄՆ դոլար	+10	(3,958)	+10	(2,542)
ԱՄՆ դոլար	-10	3,958	-10	2,542

Ընկերության արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ

	Ազատ փոխարկելի արժույթ		Ոչ փոխարկելի արժույթ	
	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>				
Ապահովագրության և վերապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքեր	853,735	44,694	-	898,429
Վերապահովագրական ակտիվներ	149,392	-	-	149,392
Ներդրումային արժեթղթեր	797,331	-	-	797,331
Ավանդներ բանկերում	2,468,839	-	-	2,468,839
Դրամական միջոցներ	177,624	13,097	-	190,721
Այլ ակտիվներ	7,359	-	-	7,359
Ընդամենը ակտիվներ	4,454,280	57,791	-	4,512,071
<i>Պարտավորություններ</i>				
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	874,579	-	-	874,579
Ապահովագրության և վերապահովագրության գծով վճարվելիք գումարներ	164,448	97,374	-	261,822
Բանկերից ստացված վարկեր	215,819	-	-	215,819
Ստորադաս փոխառություն	350,738	-	-	350,738
Այլ պարտավորություններ	309,540	-	-	309,540
Ընդամենը պարտավորություններ	1,915,124	97,374	-	2,012,498
Զուտ դիրք 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,539,156	(39,583)	-	2,499,573

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	4,092,257	89	-	4,092,346
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	2,016,417	25,511	-	2,041,928
Զուտ դիրք 2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,075,840	(25,422)	-	2,050,418

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

34.4 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողության հետ: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Ընկերությունը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Ընկերությունը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Իրացվելիության ռիսկը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Ընկերության հետ մասնավորապես:

Ընկերության իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Ընկերությունը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Ընկերությունը օգտվել է ՖՀՄՄ 4 «Ապահովագրության պայմանագրեր»-ի 39 հոդվածի դ կետի i. մասից՝ ՖՀՄՄ 7-ի 39-րդ պարագրաֆի «ա» կետով պահանջվող մարման վերլուծության փոխարեն բացահայտելով տեղեկատվություն ճանաչված ապահովագրական պարտավորություններից առաջացող զուտ դրամական արտահոսքերի գնահատված ժամկետների վերաբերյալ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետները ներկայացված են ծանոթագրություն 33-ում:

Հազար ՀՀ դրամ	Հաշվեկշռային արժեք		Գնահատված չգեղջված գուտ դրամական հոսքեր	
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավելի	Ընդամենը
2022թ. դեկտեմբերի 31				
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	874,579	874,579	-	874,579
Ընդամենը	<u>874,579</u>	<u>874,579</u>	<u>-</u>	<u>874,579</u>
2021թ. դեկտեմբերի 31				
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	558,271	558,271	-	558,271
Ընդամենը	<u>558,271</u>	<u>558,271</u>	<u>-</u>	<u>558,271</u>

34.5 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Ընկերության ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ պահովագրական, պարտքային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Ընկերության նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Խորհուրդը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Ընկերության ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքերը քննարկվում են Ընկերության ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Հաշվետվությունները ներկայացվում են Խորհրդին:

35 Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական հոսքերի համադրում

Ընկերության պարտավորություններում ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

	Հազար ՀՀ դրամ			
	Վարձավճարներ	Բանկերից ստացված վարկեր (ներառյալ հետգնման պայմանագրեր)	Ստորադաս փոխառություն	Ընդամենը
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	176,490	1,147,313	-	1,323,803
Վճարումներ	(95,333)	(6,302,751)	-	(6,398,084)
Ստացված գումար	-	5,949,660	350,000	6,299,660
Այլ	12,958	(638)	738	13,058
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	94,115	793,584	350,738	1,238,437
Վճարումներ	(95,334)	(5,188,053)	-	(5,283,387)
Ստացված գումար	-	4,613,303	-	4,613,303
Ավելացում	238,309	-	-	238,309
Այլ	4,719	(3,015)	-	1,704
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	241,809	215,819	350,738	808,366

36 Կապիտալի համարժեքություն

Ընկերությունը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Ընկերության կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Ընկերության կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Ընկերության կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Ընկերությունը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Ընկերությունը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Ընկերությունը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Ընդհանուր կապիտալը հաշվարկվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին

համապատասխան: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է երկրորդային կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և վճարունակության պահանջվող մեծության ու ռիսկով կշռված ակտիվների մեծության հանրագումարի միջև սահմանային հարաբերակցությունը սահմանվում է 100%:

Հաշվետու տարվա ընթացքում Ընկերությունը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալը, ռիսկով կշռված ակտիվները, վճարունակության պահանջվող մեծությունը և կապիտալի համարժեքության դրույթաչափի հաշվարկը՝ համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2022 (աուդիտ չարված)	2021 (աուդիտ չարված)
Հիմնական կապիտալ	1,550,768	1,349,135
Լրացուցիչ կապիտալ	361,635	373,273
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	1,912,403	1,722,408
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	252,948	184,436
Վճարունակության պահանջվող մեծություն	1,629,328	1,386,899
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ (Ն1.2 նորմատիվ)	102%	110%

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվում է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 1,500,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով: